

KÖZTELEK

KÖZ- ES MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják. Nem tagoknak előfizetési díj: Egész évre 10 frt, félévre 5 frt, negyedévre 2 frt 50 kr.	Megjelenik minden szerdán és szombaton.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek), üllői-ut 25. szám. Kéziratokat a szerkesztőség nem küld vissza.
--	---	---

Közlemények az orsz. magy. gazdasági egyesület köréből.

Meghívó

az országos magyar gazdasági egyesületeinek 1892. évi június hó 4-én (szombaton) d. u. 4 órakor Budapesten a Közteleken tartandó

rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó.
2. A közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére két tag kiküldése.
3. Az év közben belépett tagok felvétele.
4. Az igazgató-választmány jelentése az egyesület mult évi működéséről.
5. A pénzügyi bizottság jelentése a pénztár és vagyon kezeleséről és állapotáról.
6. Az 1892. évi költségvetési előirányzat megállapítása.
7. Az egyesület tisztikarában történt változások bejelentése és az ujonnan alkalmazott tisztviselők kinevezésének megerősítése.
8. Az alapszabályok megváltoztatása.
9. Az esetleg megváltoztatandó alapszabályok alapján az igazgató-választmány kiegészítése.
10. Az istvántelki iskola átadásáról szóló jelentés tudomásul vétele és jóváhagyása.
11. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok értelmében a közgyűlést megelőzőleg benyújthatnak.

Budapest, 1892. május 12.

Gróf Desseoffy Aurél
egyesületi elnök.

Felhívás

az orsz. magyar gazdasági egyesület tagjaihoz.

Van szerencsém felkérni mindazon t. alapító és évdíjas tagjainkat, a kik f. évi alapítványi kamattartozásukat vagy évdíjukat még meg nem fizették, hogy ebbeli kötelezettségüknek az egyesület pénztáránál mielőbb megfelelni sziveskedjenek.

Az orsz. magy. gazd. egyesület igazgatója.

Van szerencsém a t. egyleti tagokkal tudatni, hogy a f. évi márczius hó 30-iki rendkívüli közgyűlés határozata folytán az igazgató-választmány által már elfogadott **módosított alapszabályok tervezete** több példányban kinyomatván, azt kívánatra bérmentesen küldjük meg az érdeklődőknek.

Az orsz. magy. gazd. egyesület igazgatója.

Megjelen s 1 frtnak előleges beküldése után az orsz. gazd. egyesület titkári hivatalánál meg-

szerzhető **Az országos törzskönyv II. könyve** (szarvasmarbak) 3. fejezetének: a piros-tarka hegyi fajták és ezzel rokonok a) *simmenthali* tenyészetek törzskönyve.

Az orsz. törzskönyvelő-bizottság.

A földmívelési miniszterium jelentése az 1890-ik évről.

(Folytatás.)

Kincstári birtokok.

Részletesen foglalkozik a jelentés a kincstári birtokokkal.

E terjedelmes uradalmak ma már nagy részben, azok legalább, a melyek eladás alá nem kerülnek, igen helyesen a földmívelési miniszterium kezelése alá tartoznak.

Ilyenek:

1. A gödöllői koronauradalom, 2. a nagybecskereki, 3. pancsova-titeli, 4. fehértemplomi, 5. rékás-szent-andrási, 6. lugos facseti, 7. karánsebesi kincstári uradalmak, 8. Herkules-fürdő.

A jelentés első sorban is részletesen írja le a házilag kezelt gödöllői koronauradalmat, melynek érdemleges és részletes ismertetésére most csak azért nem térünk ki, mert illetékes egyén igéretét bírjuk az egész uradalomnak lapunkban eszközölt illusztrált ismertetésére. Nem terjeszhetjük ki a kincstári birtokok ismertetésére sem, a mely a kezelés stb. leírásával a jelen tésben terjedelmes helyet foglal el, de kötelességünk egy igen fontos kérdéssel foglalkozni s ezek a

telepítések.

A telepítés a leghatalmasabb eszköz az állam kezében, osztályok, nemzetiségi érdekek fentartására, népesedési fejlődési viszonyoknak a haza üdvére való irányítására. A telepítés a legszebb, de a legnehezebb, a legnagyobb körültekintést, szakértelmet, hazafias gondolkodást és hazaszeretetet, de a mellett számító ész igénylő feladata a földmívelési miniszteriumnak.

A telepítő kormányférfiúnak nagy finanszierek kell lennie, a ki egyuttal a szíven keresztül is gondolkodik.

Mert a telepítés műveletét, a mint nem tekinthetjük egyszerű pénzüveletnek, úgy nem szabad azt ajándék-, állami kegyadománykép sem feltüntetnünk.

A telepítő-állam hivatása módot nyujtani lakossága egy részének, hogy munkáját értékesítse, módot nyujtani arra, hogy a becsületes, szorgalmas munka jutalma ne csak a mindennapi kenyér, hanem a vagyonszerzésben nyilvánuló üzleti vállalkozási haszon is legyen, a mely vagyon majdan a telepesekben független, önálló polgárait teremti meg a hazának.

Nem szabad tehát a telepítési műveletnek, az állam nagyobb megterhelhetőségével sem jarnia.

Az állam szerepe itt csak a közvetítés a tőke és munka között, tisztességes kamatozással elégitve ki az elsőt, irányítva, vezetve és a munkadíjon a vállalkozási haszonban is részesítve a másodikat.

Az állam tekintélye és hitele garanciájával megszerzi az olesó tőkét, a mely teljes biztonsága tudatában megelegszik a lehető minimális kamatokkal s szétosztja a munka emberei között, a kik azt produktív felhasználják s lassu, hosszabb időre szóló amortizációval megszerzik maguknak.

Ezt a közvetítést az állam, a kormányhatalom, mint az ország összes lakosságának képviselője, egyedül teheti meg díjtalanul, egyedül csak ez vállalkozhatik a szervezés, a felügyelet keresztülvitelére is.

Az állam mint e munka a magánvállalkozás körébe utaltatik, a telepes munkájának üzleti haszna részben vagy egészben a dolog természeténél fogva is a vállalkozó tulajdonát, díját fogja képezni, s annak a szegény telepesembernek nem marad más meg, mint a mindennapi kenyér, a proletariátus kol-dusbotja, a mit pedig szülőföldjén könnyebben viselt volna el, mint a távol idegenben.

Ezek a mi nézeteink a telepítésekről és meg vagyunk róla győződve, hogy addig, a mig intéző-köreink nem helyezkednek erre az állápontra, nem fog a telepítések ügye sem kibontakozni mai kezdetleges stádiumából.

Ha a telepítéseket nagy szabásban s a haza vagy csak egyes vidékek életére is számottevőleg a mint kellene is, óhajtjuk keresztülvinni, meg kell barátkozni a *telepítési kölcsönök feltételével*, vagy egy telepítési bank *államilag eszközölt fellátásával*.

Akár a birtokvásárlásokra (a mi a homoki szőlőtelepítéseknel már történik) akár a meglévő kincstári birtokokon a telepítések előtt megkivánt telkesítésekre kölcsön felvett összegek, nem fogják az *állam terheit képezni*, hanem a betelepített földet, illetve a telepeseket, csak a kamatok és a törlesztés pontos befizetése miatt az állam garanciát. Ezt pedig, ha a telepítés gyakorlatilag helyesen vitetett keresztül, ha a kölcsönösszegek csakugyan gyümölcsözőleg fektetettek be, megteheti az állam minden rizikó nélkül.

Szükségesnek láttuk mindezek előrebocsátását, mielőtt a telepítési kérdések legnagyobbika a *delibáti homokpusztáról* szólnánk.

Evek óta huzódó kérdés ez már, a mely daczára sok tanulmányoknak, daczára az országos magyar gazdasági egyesület tanulmányutjának, mely legutoljára hozta aktuálisan napirendre, még máig sem oldatott meg.

A 40,000 holdból megvettek a *fehértemplomiak* 800 holdat, a *versecziek* 1400 holdat, a

<p>Mindennemű műtrágya.</p>	<p>A magas kormány kezdeményezése folytán alapított MAGYAR ÁLTALÁNOS KÉNSAV-, MŰTRÁGYA- ÉS VEGYI IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kettős minőségű műtrágyáit: csontliszt-, spodium-, ammoniak- és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet, Thomassalakat, ohillsalétromot, kénsavas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, réz-, kender- stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát, kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: V., Erzsébetvár 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882</p>	<p>Thomas-salak.</p>
--	--	-----------------------------

Mai számunk 16 oldalra terjed.

legjavát, kikezdték azt a rengeteg nagy pusztát, csináltak rajta ki szőlőt, ki szántóföldet, hozzájutottak olcsón 10 frtért, tíz évi kamat nélküli részletfizetésre, jól tette a kincstár, hogy odaadta, hisz neki annyit sem hozott, annak az agyongyötört szegényedő népnek meg jól esett, legyen is boldog rajta.

100—150. Deliblatóhoz közel lakó honpolgár vagyonsabb lesz, mint eddig volt, talán akad közöttük olyan is, a ki egzisztenciáját menti.

De ez még csak kezdete sem a *deliblati telepítésnek*.

Ez a deliblati homokpuszta furcsa Isten teremtménye. 40,000 hold egy darabban a szerb határon, keskeny sávban termőföld a kerülete, néhány ezer hold buja földje, réte van a Duna partján, de legalább is 25,000 hold belőle fűtőhomok közbe-közbe néhány holdnyi oázissal, a mi jó szántó lehetne, most kaszáló. Nagy az egész területen a vízhiány, közlekedése nincs, mielőtt ide telepítenek ezeken a bajokon segíteni kell.

Az államnak az egész uradalomból semmi haszna, reafizt minden évbe tengerpénzeket, a nagy részben sikertelen fásításokra.

A mi eddig történt a dologban az, hogy a földmívelési miniszterium tanulmányoztatta a pusztát, létesített *egy négy kat. holdas mintaszőlőtelepet* Dubovác mellett s a jelentés szerint megtette a lépéseket, hogy a *telepítvények pénzügyi részének keresztülvitelére a magánvállalkozást megnyerhesse.* Mindenki érzi, mindenki tudja, hogy ez a fűtőhomok kincseket ér, de nem bírják kihasználni, nem bír az állam hozzáférni, mert nincs pénze hozzá.

Ha egyszerűen arról volna szó, hogy ez a nemzeti kincs kihasználtassék, hogy kultura alá vonassék a haza földjének egy darabja, a mely a befektetett tőke segélyével majd busásan kamatozik a *magánvállalkozónak*, nem volna szavunk a miniszteri jelentéshez.

De itt másról van szó t. i. *telepítésről*. Itt a cél nem a *tőke vállalkozása és jövedelme*, hanem egy csoport *elpusztult embernek, véreinek* tenni lehetővé, hogy a deliblaton új otthon teremthessenek maguknak s a földet tulajdonjogilag megszerezhessek.

Itt a telepések kell, hogy legyenek a *vállalkozók* s eszközük a kölcsönvett *tőke*, nem pedig megfordítva; mert ha a *magántőke* lesz a vállalkozó, természetesen, hogy ennek eszközévé a *telepes süllyed majd le*.

A deliblati és az összes telepítéseknél ez az elvi kérdés, a siker első feltétele, hogy minden nyereszkdéstől ment és tiszta kéz adja a kölcsöntőkét a telepítéseknél, ez pedig csak az állam lehet. A deliblati telepítés is csak akkor fog sikerülni, ha maga az állam szerzi be a szükséges pénzt, a kamatok és részletfizetések biztosítása mellett.

A kincstári birtokon már létesített telepítés több van. *Hertelendyfalva* (415 családdal, területe 4876 k. h.), *Sindoregyház* (426 családdal, t. 6427 k. h.) és *Széklykeve* (521 családdal, t. 7604 k. h.), *Torontál-Erzsébetlak* (342 családdal, t. 4836 k. h.), *felsőmuzslai* telepítvény (420 családdal). A jelentés szerint az új községek rendezése rohamosan halad; paplakok, templomok, iskolák stb. épülnek.

A telepéseknek juttatott földterület körülbelül a következőleg oszlik el:

bensőleg	—	$\frac{800}{\dots}$	hold
szőlő	—	$\frac{900}{\dots}$	"
kaszáló	2—	"	"
szántóföld	7—	"	"
összesen	10—		hold.

A felosztás tehát gyakorlati és a kiosztott terület helyes kultura mellett egy földmívelő-családnak nemcsak megélhetését, de gyarapodását is biztosíthatja.

A miniszteri jelentésnek a telepítésekről szóló részénél sajnálattal nélkülözzük a telepítés feltételeit és az amortizáció terveit.

A telepítvényesek tulnyomó része *magyar elem*, mely a legtöbb helyen nemzetiségi misz-

ziót van hivatva teljesíteni, ha néhány generáció multán nem abszorbeálja az idegen elem.

És ebből a szempontból, de meg azért is, hogy a gazdasági intelligencia és a kultura terjesztésére hivatott intelligens elem az összes telepeken hiányzik, nélkülözünk a telepes községek mindenikeben *1—2 középbirtokot*, 4—500 holdas középbirtok kellene minden községbe egy-kettő, s a birtokokba képzett, tanult gazdak, a kik nemcsak a hazafiság szempontjából volnának ott hivatva nagy feladatot teljesíteni, de zászlovívői volnának a gazdasági kulturának, a minek lehető magas fejlettsége a telepések boldogulásának az olcsó pénz mellett első feltétele.

Ha a hazában valahol, úgy a végvidékeken volna szükséges egy magyar középbirtokos-osztály megeremlése.

Volna még a telepítéseknél sok mondani valónk, de szűk terünk a jelen alkalommal s a miniszteri jelentésnek még következő több érdekese része nem engedi. Ezek között van az

erdészeti jelentés.

Egyik legfényesebb, legterjedelmesebb része az óriási kötetnek. Mióta az 1880-ban életbe léptetett erdőtörvény biztosítja Magyarország erdőinek a helyes kezelést, gondoskodik minden irányban a megfelelő szakértő közegekről, s a mióta tért nyit az erdészeti kvalifikációnak s az egyéni ambíciónak a minél magasabb szakképzésre, az egész országban megindult erdészeti tevékenység a legtöbb igényt kielégítheti. A törvény által biztosított egzisztencia és társadalmi állás oly hatás és munkakört biztosított az erdészet művelőinek, hogy ma már az erdészetet és a mezőgazdaságot egy órában említeni sem lehet, a rész óriásilag tulszárnyalta az egészet, sok tekintetben káros eredményekkel teljesen elkülönítette magát, de folyton halad a maga útján gyors ütemben előre.

Ezt a haladást írja le külön kis kötetre menő részletességgel a miniszteri jelentés; ajánljuk mindazok figyelmébe, a kik az erdészet ügyei iránt érdeklődnek.

Az erdészet érdekei azonban már annyira kristályosodtak, ügyei iránt az érdeklődés az állam, a törvényhozás, a társadalomban annyira felkelített, hogy mi, a kik előtt ezzel szemben az általános mezőgazdaság oly sok hiánya, oly sok teendője áll, nem tarthatjuk hivatásunknak az erdészet ügyei vel részletesen foglalkozni.

Következik a

vízügyekről

szóló fejezet, melyet lapunkban már ismertettünk s így áttérhetünk a földmívelési miniszterium egyik legnagyobb feladata, a

mezőgazdasági szakoktatásra,

mely a jelentésben az utolsó helyet foglalja el. Daczára, hogy a jelentés különbséget tesz közöttük, mi a fenti czim alá sorozzuk a mezőgazdasági, erdészeti, borászati és állatorvosi szakoktatást, mert meggyőződésünk, hogy ez helyesen csak együtt tárgyalható, a mint hogy aránylagos, egyöntetű, egyenlő foku s a gazdasági termelés minden egyes ágára kiható szervezése is a gazdasági tanügynek csak úgy volna lehetséges, ha minden tényezőjének felsőbb vezetése egy kézben volna, legyen az már most a kultuszminiszterium vagy a földmívelési miniszteriumnak *tiszván a szakoktatás ügyeinek ellátására felállított főosztálya*, összpontosítva.

De együtt tárgyaljuk a gazdasági szakoktatás e három ágazatát azért is, hogy feltüntessük azt az *aránytalanságot*, mely közöttük létezik s kimutassuk azokat a hiányokat, azokat a gyökeres rendszerváltozásokat, a mire szükségünk volna.

Kirívó ez az aránytalanság a *felsőbb oktatásnál*. Az összes gazdasági tanintézetek között első helyen emelkedik ki a *selmeczi m. kir. erdészeti akadémia*. A jelentés azt mondja róla, *«hogy a tudományegyetemekkel és a kir. Józsefműegyetemmel egyenlő rangú felső tanintézet»*. E jelzőt hiába keressük a *magyaróvári gazdasági akadémia*nál, az agrar Magyarország 8,000,000

hold erdejének kultiválására szükségesnek tartotta oly szakferfiak nevelését, a kik a többi intelligens foglalkozások pályavégzetteivel az egyenjogúság tudatával léptek szakmájukra, de az ország többi 22,000,000 holdjának művelésére, a mezőgazd. tudományok egyéb ágainak kultiválására, sem ilyen egyetemi rangú intézetre, sem pedig ily kvalifikációjú egyénekre szükség, úgy látszik, nincsen.

Ez az egy elég iróniája lehetne mindannak, a mit gazdasági tanügyünk szervezett voltáról eddig hallottunk.

Ebből azután következik a többi, s az óriási aránytalanság az erdészeti és a gazdasági akadémia szellemi és anyagi felszerelése között. — A selmeczi erdészeti akadémian csupán néhány *erdészeti szaktárgyak* előadására 4 rendes és 3 segéd-tanár áll rendelkezésre, a kik mind kizárólagos hivatásuk és a tudománynak elhetnek s már a természettan, mértan, építész, mennyiségtan s bányászati akadémia tanarai által adatik az erdészeti hallgatóknak közösen elő; addig a *magyaróvári gazdasági akadémian* 42 tantárgy előadására s egyuttal 5 különböző helyes és pontos vezetés mellett egy-egy munkaerőt abszorbeáló kísérleti állomás ellátására, van alkalmazva 7 tanár és 4 tanársegéd.

Az erdészeti akadémia rendes tanfolyama 3 év, az erdőmérnöke 4 év, a magyaróvári gazdasági akadémian a mezőgazdaság összes tárgyai 2 év alatt adatként elő.

Hogy az erdészeti szakoktatás, szemben az általános mezőgazdasági szakoktatással, mily nagy mérvben támogatatik az állam részéről, szolgáljanak a következő adatok.

A selmeczi erdészeti akadémian *tanulj nincsen*. A magyaróvári gazdasági akadémian a *tanulj évenként 80 frt*. A selmeczi erdészeti akadémian *20. évi 300 frtos ösztöndíj* van rendszerezve s a szegénysorsu tanulók részére; a magyaróvári gazdasági akadémian *8. évi 150 forintos állami ösztöndíj* van csak rendszerezve.

A selmeczi erdészeti akadémiait végzett hallgatók, ha erdészeti gyakornoki állás végzésben nincsen, 1 frt napidíjjal mint műszaki gyakornokok *rögtön államszolgálatba vétetnek fel*.

A magyaróvári gazdasági akadémia hallgatói szelnek bocsajtatnak a világ mind a négy tája felé s *legfeljebb azt a mellőztetést kell túrniök*, a melyet a ménes, a kincstári, alapítványi, tehát állam kezelésében levő birtokokon is, az empirikus gazdak, vagy még a legjobb esetben, az alsóbbfoku tanintézetek kikerült tanulói mellett szenvednek.

Az erdészeti akadémiait végzett s az *erdészeti államvizsgát* sikerrel letett hallgatók lehetnek csak az erdőtörvény 17. §-ában körülírt birtokok, tehát az állami, papi, hitbizományi, községi, közbirtokossági erdők kezelői, s e helyeken a képzett erdészek biztos és kellő társadalmi állást találnak. Ezenkívül az állam a jelesen államvizsgázott erdészek közül egynek minden évben 1000 frtot biztosít, hogy ismereteit külföldi tanulmányut által fokozza.

A magyaróvári gazdasági akadémian volt valamikor hajdanában *egy diplomavizsga-féle*, a mit az akadémia fennállása óta kikerült 1000-en felüli hallgató közül *mindössze letett 47*. Mert az a 47 *«diplomavizsgázott»* s így okvetlenül többet tanult fiatal ember látta, hogy diplomáját a papkosárba dobhatja, látta, hogy az utolsó tanintézetet végzett diák egyenrangn vele, sőt még esetleg a professzorság s államhivataloknál is megelőzi őt, lebeszélte a többit is és a *«diplomavizsga»* letételét a tanárok ép úgy, mint a hallgatók, a czélnélküli és haszontalan, amellet a fizetendő díjak miatt még drága passziókhoz is sorolták.

Mindezek teljes és méltó tudatában, gondoltak egyet az intéző körök és elküldöttek a *«diplomavizsgát»* is a néhai-ak hónapja, ahelyett, hogy érdemesnek tartották volna legalább a *tanári kvalifikáció* hozzákötése, vagy az állami szolgálatban való előny biztosítása által felkelteni a gazdafiatalság ambícióját az előretörésre, a kitűnő szakképzettség megszerzésére.

1000 frtos ösztöndíj pedig külföldi tanul

mányutra, magyar-öv csak a me

E rövid hány momentumos retes intéző oktatás köréből; az aránytalanságban a gazdasági szak

Fentiek marad legközépszer adja csak

vagy nagyértékű talált törő szellem nagy állam

szellemi tökélyes kifolyólag nyunk gazd. Magyarország

egyénrangú intelligens ember, vagy tanintézet

ez osztályos pályára lép. erkölcsi áld

tokos-osztályosítását, fél fia

örökség esetgyobb törek ható csak

egzisztenciából, még pe gazdapályát *refuginum*

Ez által

kalmat vehet ügyszó, a ezirányú jövő

letesen leírj sorrendjét.

A va

Már ismeretlen visszaterünk, téves nézet

ügy nem érte az ily alnézet

népnel kerül oly egyének

osztályokhoz, mitünk. Besz

loghoz érteni forintnak ért

lenne, ha a nevet hallva

az a másik t bement a ke

igaz-e az, ha midőn a ke

földmívelő azo tul a banko, ajánlatát, ho

felváltatni. A elterjedve, ho s igyekszik

Egyes vidék földvásárlás megszabadul

vásárol mind kisebb birtok

évek óta kiná könnyen siker

halsi emberek hogy a bank

teségét ki ak

Hogy a azt könnyen

fekete banko

mányutra, biztos kenyér stb., az a diplomavizsgázott magyar-óvári gazdasági akadémiai hallgatóknál csak a mesék hónapja tartozik.

E rövid összehasonlítás folyamán, míg néhány momentumot emelhetünk ki, mint dícséretes intézkedést a mezőgazdasági általános szakoktatás csak egyik ága, az *erdészeti oktatás* köréből; addig azt hisszük, reámutattunk arra az aránytalan elhanyagoltságra, kisszerűsége, a miben a részszel szemben *felsőbb általános gazdasági szakoktatásunk egésze* tengődik.

Fentiek után könnyen érthető az, hogy miért marad legtöbb képezett gazdánk még talán a «középszerűség» színvonalán alatta is, hogy miért adja csak oly kevés intelligens uri család, közép- vagy nagybirtokos fiát a gazdasági pályára, hogy miért találunk oly kevés jeles tehetséget, előretörő szellemet Magyarországon, a hol pedig egy nagy államférfiunk mondása szerint tulsok a szellemi tőke, ep a mezőgazdasági téren, s ebből kifolyólag miért oly csekély foku intelligens osztályunk gazdasági kvalifikációja. Azért, mert ma Magyarországon oly magasfoku és a többi pályával egyenrangú mezőgazdasági képzettséget, a mely egy intelligens, kellő előképzettségű ambiciózus fiatal ember, vagy család igényeit kielégíthetné, meglévő tanintézetinken egyáltalán nem lehet elérni s a ki ez osztályokból egyszerűen folytatja a gazdasági pályára lép, már az első lépésénél is bizonyos erkölcsi áldozatot hozott; azért, mert a földbirtokos-osztály, látva a birtokok rohamos pusztulását, fel fiai arra a pályára adni, a hol az atyai örökség esetleges elvesztése után, még a legnagyobb törekvés és szorgalom árán sem biztosítható csak hozzávetőlegesen sem tisztességes egzisztencia; és azért, mert mind a fenti okokból, még pedig nem is minden alap nélkül, a gazdapályát az egész magyar társadalom a... *refugiunum asinorumnak* tekinti.

Ez általános észrevételeink után, hogy alkalmat vehessünk magunknak a gazdasági tanügyhöz, a melynek mostani szervezetét és az ez irányú jövő terveit a miniszteri jelentés részletesen leírja, hozzászólni, kövessük a kötet sorrendjét.

(Folytatása következik.)
Baross Károly.

A valuta-törvényjavaslatok.

Már ismertettük a valuta-törvényjavaslatoknak lényeges intézkedéseit. S ha ezekre ma ismét visszatérünk, teszszük főleg azért, mert egyes téves nézetekről hallottunk, melyek csakis az így nem értésből eredhettek. S csodálatos, hogy az ily álnézetek nem csak az értelmetlen köznépnek kerülhettek felszínre, hanem azokat még oly egyének is osztják, kiket már a műveltebb osztályokhoz, sőt némileg a szakértőkhöz is számítottunk. Beszéltek két uri emberről, kinek a dolghoz érteni kellene, hogy igazságtalan, hogy a forintnak értékét 84 krra szállítják le. Illeden lenne, ha az illetőket megneveznék. De azok nevét hallva már nem lehetett meg bennünket, az a másik tudósítás, mely szerint is a földmives bement a kereskedőhöz és kérdezte tőle, hogy igaz-e az, hogy a forintot leszállítják 84 krra s midőn a kereskedő erre igenlőleg válaszolt, a földmives azon sopánkodott, hogy miként adhatna tul a bankóján s örömmel fogadta a kereskedő ajánlatát, hogy Budapesten azt 86 kr-ával fogja felváltani. Általában a nép közt az a hír van elterjedve, hogy a bankónak az értékét leszállítják s igyekszik is a bankón minél előbb tudadni. Egyes vidékekről beszélnek, hogy a parasztság földvásárlás által igyekszik bankóitól mielőbb megszabadulni s ebbeli törekvésében össze is vásárol minden eladó földet. Beszélnek, hogy egy kisebb birtokost meglepte, hogy földjére, melyet évek óta kinalt, egyszerre sok vevő akadt. Az okot könnyen sikerült megtudnia, mert az egyszerű falusi emberek hosszas faggatás nélkül megmondták, hogy a bankó értékét ugyanis leszállítják, ezt a veszteségét ki akarnák kerülni.

Hogy a nép közt efféle nézetek elterjedhettek, azt könnyen érthetjük? Még jól emlékszik a fekete bankóra, melyet csak bankóval cseréltek

fel, mely szintén csakhamar értéktelenné lett. Hallotta a pengő pénznek osztrák értékre való átváltoztatását. Azok, kik abban az időben éltek, még emlékezhetnek rá, hogy a nép általában azt beszélte, hogy a 3 huszasért illetőleg a régi pengő forintért csak azért adnak 1 frt 5 krt, hogy azt a kevés ezüstpenzt, mi még van az országban, kivigyek. Nem gondolt arra a nép közt senki, de a népet talán senki sem figyelmeztette arra, hogy az osztrák értékű ezüstforintban kevesebb ezüst van, mint a pengő forintban vagy a 3 huszasban és ezt az értékkülönbséget kellett 5 krral megtéríteni.

Ma ismét valuta változás előtt állunk. Az ezüst értékről átmegyünk az aranyértékre. Ez az átmenet nem történhet másképpen, minthogy megállapítatik a mostani pénz és az új pénz közt felforgó értékviszony. A törvényjavaslatok ezt az értékviszonyt pénzünknek átlagos aranyértéke alapján állapítják meg s pedig olyképen, hogy a mai forinttal teljesen egyértékű 2 korona egyenlő lesz 2 frankkal és 10 ccentimemal. Alapul véve, hogy nálunk verettek 20 és 10 frankos aranyérmek, még pedig 8 illetőleg 4 frt névértékkel, megszoktuk, hogy a frankot 40 krajczárral természetesen azonban *arany* krajczárral azonosítottuk s szelvényben, hosszabban mondtuk, hogy a mai forint illetőleg az ezt helyettesítő 2 korona egyenlő lesz 84 arany-krajczárral, vagyis azzal az aranymennységgel, mely a nálunk eddig vert 9 és 4 frtos aranyérmekben a 84 krrnak megfelel.

De tulajdonképen a 8 és 4 frtos aranyérmek nálunk soha sem voltak *pénzérmek*, hanem csak kereskedelmi érmek. Más szóval nekünk *egy* forintos arany-penzünk s így *aranykrajczárunk* sem volt. S éppen úgy, mint nálunk senki sem tartozott a 8 frtos aranyat névértéken 8 frtért fizetésül elfogadni, úgy azt, ha még akarta is, senki, de senki 8 frtért fizetésül meg sem kapta, mert az adós azt 8 frtért o. é. meg nem szerzhette. A 8 frtos értéke osztrák értékű pénzben vagyis a mi valóságos pénzünkben névértékénél mindig tetemesen nagyobb volt. Jelenleg a 8 frtos aranyérmek értéke, mint erről a tőzsde árfolyam jegyzésekből meggyőződhetünk 9 frt 49 illetőleg 9 frt 54, vagyis átlag 9 frt 51 $\frac{1}{2}$ krs szerint az aranyforint értéke o. é. pénzben 1 frt 18-94 vagy kerek összegben 1 frt 19 kr. Az osztrák értékű forint értéke pedig 84 arany-krajczár. Az arany-pénzek árai azóta, hogy a kormányok közt megállapított relacio vagy értékviszony köztudomásúvá lett, ehhez is alkalmazkodnak.

Késégtelen az előadottakból, hogy a forint értékének leszállításáról szó sincs. A forintért megadják annak teljes arany-értékét, azt az értéket, mely benne a legutóbbi 13 év átlaga szerint meg volt. Másrészt azonban bizonyos, hogy az, ki ma a bankóját o. é. 84 vagy 86 vagy több krajczárért általában bármilyen csekélységgel is osztrák értékű 100 kron alul oda adja nem cselekszik józanul, mert meghagyja magát csálni, félre engedi magát vezetetni az által, hogy nem mondják meg neki, hogy az arany-kajczár és az osztrák értékű krajczár nem egy és ugyanaz, az *előbbi* ez idő szerint 19 $\frac{1}{6}$ -al értékesebb.

Ezekből azonban megítélhetjük, hogy mily okszerűen cselekedett a kormány és fog cselekedni a törvényhozás, hogy megelőzi az idegen pénz akár a frank, akár a márka elfogadását, hanem oly pénzegységet (koronát) létesít, melyből két darab teljesen egyenértékű a forinttal. De ezzel az intézkedéssel a mai forint jövő értéke teljesen el is van döntve s szabályozva a mai o. é. forintokban tett adósságoknak vagy elvállalt kötelezettségeknek a jövő koronaértékben való teljesítése. Azon a napon, a melyen a koronaérték életbe lép s ez valószínűleg már jövő évi január hó 1-én meg fog történni, az a ki egy forinttal tartozik, ha forintja akkor nem lenne, a forintot két koronával, a krajczárt két fillérrel, a félkrajczárt egy fillérrel fizetheti ki. De megfordítva a korona helyett 50 krt fizethet.

A koronaértékkel való számlálás még nem jelenti a kész vagyis vert pénzzel való fizetést,

mely csak akkor fog tényleg bekövetkezni, ha már az összes államjegyek a forgalomból ki lesznek vonva, de ezt a határidőt a koronaérték életbeléptetésére nem fogják bevégni, hanem azt már előbb s mint mondtuk valószínűleg már 1893 január 1-én életbe fogják léptetni.

De az általunk jelzett életbeléptetési időig is még hónapok vannak hátra s ha kiindulunk abból a tapasztalatból, hogy 1888. július óta pénzünk aranyértéke mondanók állandóan emelkedett s különösen emelkedett akkor, midőn a gabonakivitel megindult, csakis helyes intézkedésnek kell tekintenünk a törvényjavaslatoknak azt a rendelkezését, mely megengedi, hogy a koronaérték életbeléptetése előtt is lehessen az osztrák érték helyett koronaértékben fizetéseket teljesíteni. Ez a rendelkezés elejét veszi annak, hogy pénzünk értéke a megállapított értékviszonyokon felül ne emelkedhessen. Pénzünk értéke leszállhat, vagyis az arany-agió lehet nagyobb, de pénzünk értéke valóságos érteken felül többé nem emelkedhetik, mint emelkedett volt 1879 óta csaknem folytonosan.

S gondoskodnunk is kell arról, hogy pénzünk értéke tovább ne emelkedjen. A pénz értékének további emelkedése nemcsak a valutarendezés megnehezítését jelenti, mert szükségképpen nagyobb mennyiségű aranyat kellend beszerezniünk, hanem jelenti egyszersmind — a többi viszonyoknak azonosnak nézve — gabonánk és általában nyers terményeink arhanyatlását és mindazon terheknek szaporodását, melyeket gabonánkból és nyers terményeinkből kell fedezni.

Penzünk értékének további emelkedését csakis úgy akadályozhatjuk meg, hogyha a két törvényhozás mielőbb elfogadja a betervezett törvényjavaslatokat. Más mód erre nézve nincs, ha csak a helyzetet még zavarosabbá tenni nem akarjuk. Köztudomású, hogy pénzünk *szűk* a forgalom igényeinek fedezetére. Pénzünket pedig nem szabad és nem lehet szaporitanunk, ha csak nem akarunk roppant áremelkedést előidézni. Pénzünket csak úgy szaporíthatnók, ha vagy nagyobb mennyiségű ezüst folyópenzeket veretünk, vagy a mainál jelentékenyen nagyobb mennyiségű államjegyeket hoznak forgalomba. Akár az egyik, akár a másik módozathoz folyamodjunk, az arany-agió rögtön fogna emelkedni. Ezüstpénz veretése esetén fel fogna szállni az ezüstnek arany-agiója mérvéig. Papírpénz kibocsátása esetén pedig megeshetnék az is, hogy pénzünk értéke még az ezüstnél is alacsonyabb fokra szállana le s volna ezüst, meg arany-agióknak is, mint van Oroszországban.

Igaz, hogy az arany-agió emelkedése, a fentartandók fentartásával gabona- és nyers terményeink árának emelkedését idézné elő, de más irányban egészen megfontanható állami és magánhitelünket is. A külföld esetleg rohamosan küldené vissza állami és magánértékpapírjainkat. A deficit, a melyet csak nagy nehezen tudunk államháztartásunkból kiirtani, pusztán csak az arany-agió emelkedése folytán ismét megjelennek s megjelenésével együtt le kellene mondani minden reformtervünkről, hacsak az adókat nem akarnók újra emelni.

Nem kételkedünk abban, hogy törvényhozasunk a törvényjavaslatok elfogadása elé akadályokat nem fog göröditeni. Biztosra vehetjük azt is, hogy az osztrák kormánynak is sikerülni fog az akadályokat legyőznie. Hiszen ma már csak két, jóformán számba sem vehető párt akadékoskodik. Érdekes, hogy a törvényjavaslatokat a leghevesebben az a párt támadja meg, mely a legdühösebben ostromolja a tőkét s vak dübében és elfogultságában nem gondolja meg, hogy éppen a tőke, különösen bizonyos fajú tőke malmára hajtja a vizet. Már rég mondták komoly szakemberek, hogy a bimetalizmus tulajdonképen a váltóházaknak használ. Sokkal több joggal mondhatjuk azt, hogy a rendezetlen valuta s az ezzel szükségképen járó agió a legtöbbet az agió spekulánsoknak használ, kik az agiót ha nem is folytonosan és állandóan, de időközönként nagyon is ki tudják a maguk javára aknázni ezreknek és ezreknek a megkárosításával.

Ismételjük, a valutaszabályozás és rendezés nem jelenti mai pénzünk értékének leszállítását, sőt ellenkezőleg pénzünknek megadja az öt megillető értéket és ezt az értéket állandósítja. A törvényjavaslatok éppen azért érdemelnek különös figyelmet és lesznek törvényerőre emelve korszakalkotók, mert hazánknak állandó értékű pénzt biztosítanak.

Dr. Pólya Jakab.

A magyar dohány érdekében.

A «Magyar Dohányügy» egyik utóbbi számban a magyar dohánytermelőkre nézve egy valóban megdöbbentő hírt olvastunk. Arról van u. i. szó, hogy a magyar dohány ép úgy, mint Franciaországból, Olaszországból is ki fog szorulni, mert minősége tekintetében nem megfelelő ezen ország fogyasztásának, mert az izléseknek megfelelő dohányanyagot az olasz kormány Elszász-Lotharingiában sokkal jutányosabban megkaphatja.

Mindaddig hallgattunk e dolgról, mert nem hittünk magunk sem a hír alaposágában és várva a hivatalos czáfolatot, nem akartuk a dohánytermelő közönséget vak lármával megijeszteni. A mitől azonban féltünk, az bekövetkezett, a kormány se hivatalos, se félhivatalos sajtójában a legesélyesebb mértékben sem czáfolván a hírt meg, igaznak kell azt tartanunk és kilépve eddigi várakozó álláspontunkból a magyar dohánytermelés érdekében fel kell zavunkat emelnünk.

A magyar dohány, a mely még az egyedüri életbeléptetése előtt Európaszerte a legjobb hírnevet örvendett, az egyedüri életbeléptetése óta évről-évre vesztett jó hírből, minek következtében lépésről-lépésre vesztette el azt a tért, melyet a külföldön elfoglalnia sikerült, előbb Németország, majd Franciaország és most Olaszország fordul el tőlünk s dohányszükségletét máshol fogja beszerezni. De nemcsak ezen külföldi államok, hanem mint épen a Közelkeleten a folyó év tavaszán tartott dohánytermelési anket alkalmával a dohányjövődék érdemes igazgatója maga is beismerte, a velünk szerződéses viszonyban álló osztrák dohányjövődék is évről-évre fokozatosan meg fogja kevesbiteni azon dohány mennyiséget, melyet tőlünk átvenni fog, sőt tovább menve a mi saját hazai gyáraink maguk is évről-évre növekedő mennyiségű külföldi dohányt dolgoznak fel, úgy, hogy mindezekből világos, miszerint a magyar dohány minősége oly fokozatos súlyedésben van, a mely miatt nemcsak a már elfoglalt külföldi piacok zárulnak el előttünk, hanem még saját hazánban is kénytelenek vagyunk igen nagy mennyiségű külföldi anyagot dolgozni fel, hogy a közönség izlésének megfelelő szükséglet fedezhető legyen.

Részrehajlatlanul vizsgálva az okot, mely dohányunknak kétségenkívüli minőségbeli ezen súlyedését okozta, minden animozitás és rossz akarat nélkül egyenesen ki kell mondanunk, miszerint ez a dohányjövődékben rejlik. Nem látunk pedig okot máshol azért, mert a dohányjövődéknek szervezete kezdettől fogva egész a legutóbbi időig, midőn mégis némi javulás már észlelhető, olyan volt, hogy tisztán financiai szempontból indulva ki, míg a dohánytermékek gyártására és feldolgozására óriási befektetések történtek, addig a dohánytermelés tekintetében a minőségi javulás elérésére, mely elvégre is a kész dohánytermékek minőségének is alapját képezi, semmi sem történt és ezen minőségbeli fogyatkozást nem alapjában gyógyítani, hanem a külföldi származású jó dohányanyag mind nagyobb mérvű beszerzése és felhasználása által elpálástolni igyekezett. Minek következtében ma már ott vagyunk, hogy hazai dohányanyagunk csak a legolcsóbb dohányiparcikké előállítására alkalmas és már a legközönségesebb cikkeknek jobb fajtái sem állítanak elő pusztán hazai dohányból.

A dohányjövődék nem tett eleget a hazai dohány minőségének emelésére, mert a dohányáraknak egyforma és igen alacsony megszabása, a beváltásnál szokásos eljárások és kellő szakértők

hiányában a jobb dohány minőséget nem fizetvén meg, önkéntlenül előmozdította, hogy a termelők a minőség rovására, a mennyiség emelésére törekedjenek. Nem tett eleget a jövődék a minőség emelésére, sőt azt egyenesen megakadályozta akkor, midőn nem iparkodott a dohánytermelésre alkalmatlan területeket már régebben fokozatosan és nagyobb erellyel kizárni a termelésből. De legkevesebbet tett a jövődék a dohány minőségének emelésére, a dohánytermelés okszerűségének, a szakértelemnek, a jobb fajták elterjesztésének, a művelési módok javításának, a nyers dohány kezelésének, készítésének terén.

Az utóbbi időben hallottuk ugyan, hogy szó volt róla, sőt a dohánytermelők ideai anketjén hivatalos alakban is kijelentette a jövődék érdemes igazgatója, hogy valamelyik kedvező helyzetű alkalmas állami birtokon, ezen czélok szolgálataira egy dohánykísérleti állomást ohajt szervezni, sőt a dohánykísérleti állomás felállítására tárgyában a pénzügyminiszteriumban szaktanácskozmány is tartatott, melyen már az állomás vezetőjéül hazánk egyik legkiválóbb szakértőjét is emlegették és azóta a dolog egészen elaludt, holott tudtunkkal annak létesítéséhez minden szükséges ingerencia meg volt.

Pedig kétségen felül áll az, hogy dohányunk minőségének emelésére mindent meg kell tennünk és erre viszonyaink között csakis a jövődék illetékes. Az erre szükséges eszközök között pedig legfontosabb és legalkalmasabb egy oly intézménynek kellő felszereléssel és dotációval való életbeléptetése, a mely egy a dohánytermelés különböző fázisai okszerűségével, valamint a kezelés és kikészítés mikéntjének helyességével, a jobb dohányfajták kipróbálásával, s a meglevők nemesítésével, jöminőségű fajták magvainak termelésével, a dohány okszerű trágyázásának kérdésével, a dohány ellenségei és betegségei valamint az azok ellen való védekezés tanulmányozásával és végül a dohánytermeléssel közvetlenül foglalkozó konzervatív természetű, a műveltség és szakértelem fölötté alacsony fokán álló dohánykísérletek kiképzésével szakszerűen foglalkozzék. A mely ne csak maga tegyen a szükséges irányokban alapos és kiterjedt kísérleteket, de a mely szervezze az országban a dohánytermelési kísérletek hálózatát, a mely azokat feloldozva hasznosítsa az egész ország dohánytermelése érdekében.

Ne mondja senki, hogy ez fölösleges, vagy luxuriózus dolog. Tekintsünk körül s mindenütt azt látjuk, hogy a külföldön elért eredmények csakis ilyen intézményeknek köszönhetők. Észak-Amerikában a kísérletezés ügye mindenben s így a dohánytermelés terén is a legszervezettebb. Németországban, Karlsruhében mostanában szerveztek egy ily állomást, Elszász-Lotharingiának külön dohánytermelési szakértő igazgatója van Schmitt személyében, Oroszország kormányza Tscherbatscheffert évekig utaztatja a dohánytermelés és kezelésének tanulmányozására és dúskálással látja el a tapasztalatai alapján teendő kísérletei végrehajtására.

És nálunk mi történik?

A jövődék fentartja az u. n. *mintatelepeket*, melyek a beváltási hivatal főnökének kezelése alatt állanak, a melyeken dohányt termel egy a pénzügyi szakmában és a dohány kezelésében és kikészítésében igen jártas egyén, de a ki maga csak a mintatelepen tanulta meg a dohány termelését; van ezenkívül egy-két gazdasági tanintézet dohánytelep, de a hol még a kellő száritó pajták sem állanak rendelkezésre, hanem a dohányt padlásokon, juhakolban, vagy kerti kénytelen száritják; egyedül a m.-óvári akadémián történnék számbavehető kísérletek szerényen ugyan, de a czélnak megfelelő eszközökkel.

Ezekkel és ilyen kicsinyes eszközökkel javítani nem, csak rontani lehet, mert a gazdaközönség, mely figyelemmel csügg rajtuk, látva a kinos vergődést, egész hitelet kell, hogy elveszítse az intézmény komolyságában. Nem kételkedtünk soha, hogy a jövődékben meg van a jóakarát, de hiányzottak a kellő vezetés és a pénzügyi eszközök a kivitelre, most midőn a jelenlegi jöve-

déki igazgató személyében a dohánytermelésnek oly szakértő és lelkes vezetője intézi az ügyeket, most, midőn a dohányjövődék tiszta jövedelme az utóbbi években oly tetemesen emelkedett, nem hiányozhatnak a pénzügyi eszközök sem a megfelelő intézmény létesítésére. De ha nem is volna úgy, ha tetemes áldozatot kellene az ügy érdekében hozni, hazánk dohánytermelésének ügye, mely annyi ezrek megélhetési forrását képezi, közgazdasági szempontból is kell, hogy a jövődék istápolásában részesüljön, mivel a társadalom és az egyeseknek intézkedniök hatalmukban nem áll, mert ellenkező esetben, mint a tények mutatják, hazánk dohánytermelésre kiválóan alkalmas klímája és talajai dacára a megsemmisülés veszélyébe sodortatik.

A szá- és körömfájásról. *)

Felelet dr. Hutya Ferencz észrevételeire.
(L. a «Közlelek» 37. sz.)

E lapokban bátor voltam a szá- és körömfájás fellépéséről tett tapasztalataimat egy szerény cikkben közzétenni, melyet Dr. Hutya kimerítő tárgyalás alá vett. Legyen szabad, hogy ezen tárgyilagosságot és kitűnő szakismeretről tanuskodó értekezéséért a cikkíró urnak meleg köszönetemet fejezzem ki, mert tény, hogy csak akkor haladhatunk igazán, ha a tudomány képviselői a gyakorlat embereivel egyesülve, vállvetve küzdenek. Mi, a praxis emberei gyűjtjük az adatokat, adjuk kifejezést nézeteinknek, s a szakférfiak feladata azután ezen tapasztalatokat feldolgozni, nézeteinket megvizsgálni s bírálni, hogy így egyesült erővel építsük fel a gazdasági tudomány nagy épületét. Ezen szempontból indul ki a m. kir. földművelésügyi miniszterium is, mely a kérdéses ügyeket úgy a praxis, mint az elmélet képviselőinek tanácsát kikéri s a mely újabb időben a növénytermelési kísérleti állomás és több ily üdvös intézet felállítására által az egész gazdaközönség működését szolgálta veszi, de egyszersmind annak hálás köszönetét is kivívja; e szempontból indulnak ki gazdasági iskoláink, azok elén a m.-óvári akadémiá is, a midőn kísérletek tétele s vizsgálatai emése czéljából, a gyakorlati gazdákhöz is fordulnak.

Ezen megjegyzést előrebocsájtván, egy körülményről ohajtok említést tenni, mely cikkem bírálásánál is tekintetbe veendő lett volna. Cikkettem már régebben irtam, ugyanis részt akartam vele venni a «Közlelek» tavalyi évfolyama 8. számában kiirt pályázaton s e végből 1891. november havában beküldtem munkámat. És hogy a szerkesztőség tetszését némileg kivívta, abból merem következtetni, hogy a «Közlelek» karácsonyi száma négy pályamunkát «különösen kiemel», melyek között az én cikkemet a 4-ik helyen említik. Egy kiesít későre maradt a cikk közzététele, a mi, ha hiba, nem az én hibám; a dolog természeténél fogva magától értetődik tehát, hogy a november óta a szá- és körömfájásról megjelent cikkek közül én nem merithettem, s mind azért, a mit én saját megfigyelésemnek s saját nézetemnek állítottam, a felelősséget elvállalom. Így pl. dr. Hutya ur azt mondja, hogy a szá- és körömfájás ellen eszközözendő kényszerítés eszméjét már Gotthard Sándor ur megpendítette a «Mezőgazdasági Szemle»-ben, de kikerülte a bíráló ur figyelmét azon körülmény, hogy m. t. szaktársam cikke a Szemle jelen évfolyamának 2. számában jelent meg s ennek vége szöröszóra így hangzik: «Tény az, hogy a mai zárendszer mellett soha ki nem fogunk tisztulni e bajból, mert a zár alatt községenként mestersegesen tenyészítjük e betegséget. Egy merész és radikális gyógyszer lehetne csak, melyet először Rovara Frigyes urtól hallottam: «Törvényileg elrendelni, hogy e betegség végleges kipusztítása okáért egy év alatt a szarvasmarha-tulajdonosok által tetszés szerint megválasztandó időben az ország összes kétszülkös állatai beoitandók volnának». De ez az orvosság Magyarország mezőgazdáinak milliárdjaiba kerülne! És ki tudja, nem kell-e még e módhoz nyulni?»

*) Hely szüke miatt késett.

Szerk.

Akár elleni ken tagadom.

Czikk nemely ad szolagos e miszerint annak na foglalja el dr. Hutya járvány je met nove ban, így azon tény evben tav kodik a sz munkalato legeltetés Senki sem nem lép-e

Sok t és főleg a szerint ed nem létez azon küld rekért esa rencsesebb komolyan oldata jó hogy az e nal járó s

Kétfel Hutya m előtt, de n az ő fejte Én azt a talán meg dr. Hutya szerzett in állításra e kevés tapa sem a má foglalhatun ról, de hiv elismert a czélszerűs «És ki tud Foglalkozza tott embere met e tárg figyeléseike hogy a fel val előjár a mely u foglalkozik.

Dr. H himlőajtás mivel pl. N a birkakon Ezen ellen azt a felé. Németorsza eset, vajon nem ojtán De azt tap nálunk gaz a himlőajt gazda, ki kénytelen kikerülni a

Azt t a fertőztele találmány nak ismert a lépene, több vagy Legujabb lálva a ser

Szinté lehet mond tétől, a m nyeink na hogy kivat nem mind nem is a t totisása az

Akár okos, akár nem, a száj- és körömfájás elleni kényszerítés eszméje, annak apaságát nem tagadom.

Cikkem késői közlése oka annak, hogy némely adata már elavult, így értendő azon lát-szólagos ellentmondás is, hogy én azt említettem, miszerint a fertőző betegségek között, tekintve annak nagymérvű elterjedését, az első helyet foglalja el a ragadós száj- és körömfájás, míg dr. Hutyra az igazság szerint azt mondja, hogy a járvány jelenleg már kialvó felben van. Cikkemet novemberben írtam, Hutyra az övét májusban, így tehát mindkettőnknek igaza van. De azon tényt szeretném konstataálni, hogy minden évben tavasz felé a legcsekélyebb mérvben uralkodik a száj- és körömfájás, mivel a gazdasági munkálatoknak télen át való szünetelése és a legeltetés lehetetlensége a fertőzést megátalja. Senki sem állhat jót, hogy nyár felé megint fel nem lép-e a betegség, mint gyűlölt vendégünk.

Sok tekintetben egyetért velem dr. Hutyra és főleg azon örülök, hogy bebizonyítja, miszerint eddig valóban hatásos szer a ragály ellen nem létezik. Jó tudni a gazdaközönségnek, hogy azon különféle, állítólag csodálatos hatású szerekek csak kidobja a pénzt. Nem tudom szerencsésebbek leszünk-e az újabb szerekek: már komolyan azt állítják, hogy a «Thymus serpyllum» oldata jó gyógyszernek bizonyult be. Kívánom, hogy az emberi szellemnek egy valóban hasznosul járó szer felfedezése sikerüljön!

Kétféle tekintetben más álláspontot foglal el Hutyra mint én. Meghajlok e kiváló szaktekintély előtt, de mégis őszintén be kell vallanom, hogy az ő fejtegetései engem még sem győztek meg. Én azt állítottam, hogy a védőoltás a marhát talán megóvja a ragály újbóli megkapása ellen; dr. Hutyra azt mondja, hogy az ilyen módon szerzett immunitás csak egy-két évre szól. Ezen állításra csakis azt felelhetem, hogy nagyon is kevés tapasztalataink vannak s így sem az egyik sem a másik állítás mellett határozott állást nem foglalhatunk; nem szölok az én megfigyeléseimről, de hivatkozhatom Gothard Sándor urra, ezen elismert auktoritásra, a ki szintén a védőoltás czélserűsége mellett szól, a midőn azt mondja: «És ki tudja nem kell-e még e módhoz nyulni?» Foglalkoztanak ezen kérdéssel a gazdaság hivattott emberei, hívjuk fel a gazdaközönség figyelmét e tárgyra; közöljék tapasztalataikat, megfigyeléseiket s akkor talán lesz annyi támpontunk, hogy a felvetett kérdésre megfelelhessünk. Például előjár a horvát-szlavon gazdasági egyesület, a mely újabban a kényszerítés kérdésével is foglalkozik.

Dr. Hutyra azt is mondja továbbá, hogy a himlőoltásra való hivatkozás nem igen szerencsés, mivel pl. Németországban, hol a természetes himlő a birkokon felette ritka betegség, nem ojtanak. Ezen ellenvetésre én, mint egyszerű gazda, csak azt a felélelet adhatom, hogy talán kérdés, hogy e Németországban miért fordul elő oly kevés himlő eset, vajon azért, mert nem ojtanak, vagy azért nem ojtanak, mert ott a himlő ritka betegség? De azt tapasztaltam, hogy sok német gazda, a ki nálunk gazdálkodott, keservesen megbánta, hogy a himlőoltást keresztül nem vitte és hogy magyar gazda, ki Németországból hozott birkákat, volt kénytelen azokat is beojtani, ha elveszésüket kikerülni akarta.

Azt tartom, hogy az állategészségügy terén, a fertőztelenítésen kívül kevés oly korszakotalkotó találmány tételét, mint az eddig gyógyíthatlanoknak ismert betegségek elleni védőoltás. Hivatkozom a lépfene, orbáncz, veszettség, tüdővész elleni, több vagy kevesebb sikerrel alkalmazott ojtásra. Legújabb időben a jodtrichloridban vélik feltalálva a sertésvész elleni ojtószert.

Szintén eltér dr. Hutyra nézete az enyémtől és lehet mondani általában a gazdaközönség nézetétől, a midőn azt állítja, hogy a járványtörvényeink nagyon jók, csak annak keresztülvitele hogy kívánni valót. Ha tehát a járványtörvény nem mindig bizonyult czélserűnek, akkor szerinte nem is a törvény, hanem annak hiányos fogana-tosítása az ok. De miután évek hosszat ország

szerte folytonosan uralkodott a járvány, tehát az egész országban sehol sem vitték volna keresztül erőlyesen a törvényeket? Nem csak magam tapasztalatairól beszélek, hanem sok gazdával s állatorvossal értekeztem már, a kik valamennyien azt állítják, hogy nálunk a száj- és körömfájásról szóló törvény, és annak lelkiismeretes keresztülvitele nagyobb kárt okozott, mint a járvány maga. Értem, hogy dr. Hutyra mint hivatalos egyén, a törvény mellett tör lándzsát és tudom, hogy én oly kitűnő szaktekintéllyel szemben, kényes helyzetben vagyok, azért hadd beszéljenek helyettem mások. Gothard Sándor nézetét már említettem. Becic Nándor a «Wiener Landwirthschaftliche Zeitung»-ban a következőleg írt: «Mult évben kerületemben elegendő tapasztalatot tettem, mely óriási nemzetgazdasági kárt okoz a szegény népnek s közvetve a kincstárnak is, a száj- és körömfájás fellépésénél a teljesen czélnélküli marhazár». «Azért folyamodványt intéztek a Pozsegi megye bizottságához, hogy az 1888-ról szóló állategészségügyi törvényt megváltoztassák. Hasonló petíciót intéztek a horvát gazdasági egyesülethez, melyben nemcsak a kényszerbeoltás behozatala, hanem a marhazárnak kizárólag a vészes udvarokra vagy községekre való kiterjesztése kéretik. Ha a czélnélküli és ártalmas prohibítív eljárás ellen mindenütt fellépnek, akkor kell, hogy a véstörvények ném-sókára megváltoztassanak.»

De nemcsak nálunk nem vezetett czélra a járványtörvény. Halljuk mit szól a külföld: Breuninger a «Deutsche Landwirtschaftliche Presse»-ben (1892. február 17.) azt írja: «Minden törvény és minden eszköz a mit csak eddig a száj- és körömfájás leküzdésére alkalmaztunk czélserűtlenné bizonyult, sőt némelyek azt állítják, hogy sokszor inkább a betegség elterjedésére, mint kiirtására szolgáltak». Brenninger szerint csak egy eszköz létezik a járvány kiirtására és pedig az egész németországi beteg állatállomány lebunkozása. Nos az még valamivel merészebb indítvány, mint az enyém és szinte nem tudni, vezet-e célhoz vagy sem?

Még szomorubb tapasztalatokat tettek Angliában. A minap azt olvastam, hogy az angol kormány a legszigorubb eljárási módok, s a legnagyobb áldozatok dacára, nem sikerült a száj- és körömfájás kiirtása. Még a gazdasági miniszter maga is tett jelentést, hogy a kormány kifejtett minden tevékenysége sem birta a járvány továbbterjedését megátalolni. Utóbbi időben megint 300,000 márkát engedélyezett a miniszterium, hogy a járványos baj gyanuja alatt álló állatok lebunkóztassanak s áruk megtéríttessék. Nagyon érdekes, hogy sok esetben kiűtött a járvány anélkül, hogy beteg marhát hoztak volna azon vidékre; a betegséget tehát minden elővigyázat dacára is behurcolták és pedig, vagy az emberek által, vagy még ismeretlen módon.

Mindezen nálunk, ugyszintén a külföldön tett tapasztalatok bebizonyítják azon állítást, hogy a marhazár-ra vonatkozó törvények sehol sem voltak képesek a baj terjedését megátalolni, annál kevésbbé kiirtani; és ha a külföld a beteg állatok lebunkozásán kívül egyéb módot a járvány kiirtására nem talál, akkor talán megérdemli szerény indítványom a vele való foglalkozást. Ha a védőoltásból eredő immunitásról több és megbízható adatot szereztünk, legalább kísérletképen próbáljuk meg; sokkal kevésbbé költséges és merészebb eljárás, mint a lebunkozás.

Rovara Frigyes.

* * *

Rovara Frigyes ur fenti közleményére egészen röviden a következőket óhajtom megjegyezni.

1. Az apasági kérdést illetőleg készséggel bevalom tévedésem, mely onnan eredt, hogy a kelleltnél jobban bizva emlékező tehetségemben, elmulasztottam cikkem megírásakor még egyszer megsemmelni a M. Sz. illető számát.

2. A járvány jelenlegi korlátolt mérvű elterjedését nem hoztam fel ellentétül Rovara ur állításával szemben, csak konstataáltam a javult

helyzetet. Reményemet, hogy a járvány ez év folyamán nem fog nagy elterjedést nyerni, a heveny járványok történetéből merített tapasztalatok alapján fejeztem ki, melyek arról tanuskodnak, hogy a száj- és körömfájás, miután egy-két év folyamán valamely földterületen végigvonult, pár évig szünetelni szokott.

3. A Thymus serpyllum, nézetem szerint, ép oly kevésbé fog speczifikumnak beválni, mint a két év előtt nagy reklámmal ajánlott kreolin, sőt fertőtlenítő ereje utóbbinál gyöngébb lévén, a megbetegedett testrészek kezelésénél még kevesebb eredmény várható tőle.

4. A száj- és körömfájás elleni immunitást illetőleg korántsem elégtelenek tapasztalataink. A gazdasági szaklapok kevés idevonatkozó közléseket tartalmaznak ugyan, de az állatorvosi szakmunkák bőven sorolnak fel ily adatokat olyannyira, hogy a szerzett immunitás rövid tartamát további bizonyításra már nem szoruló ténynek tekinthetjük. Részemről újból ajánlom a többiek közt az Állategészségügyi Évkönyvek megfelelő adatait a cikkíró ur becses figyelmébe. További adatok gyűjtése természetesen csak hasznos lehet, mert nem egy részlet még felvilágosításra szorul.

5. A himlő Németországban a hatvanas évek óta gyérült, mióta ugyanis az azelőtt külön ojtóintézetektől is propagált védőoltást abbahagyták. Hogy a német gazda, ha nálunk gazdálkodik, helyesen cselekszik, ha itt juhait beojtja s hogy Németországból behozott állatokat szintén czélserű nálunk beojtani, az igen természetes, mert épen a nálunk divó védőoltás folytán évenként létesíttetnek járványfészek, melyekből a ragályanyag másfelé elhurcoltatván nem kíméli meg az ojtatlan állatokat bizony akkor sem, ha tulajdonosuk német ember, vagy ha ők maguk német származásúak. De a himlő elleni védőoltásnak mindenütt egyszerre való teljes abbahagyása épen az említett járványfészek évenkénti keletkezését tenné lehetetlenné, melyekre legtöbbször visszavezethető a rossz indulatú himlő fellépése.

6. Épenséggel nem vontam kétségbe, sőt még külön ki is emeltem, hogy állategészségrendőri intézkedéseink egyik-másik, a lényegét nem érintő részökben czélserűen módosíthatók volnának, de a lényegét, az intézkedések alapját képező elvet, feltétlenül helyesnek jeleztem. Ez meggyőződésem épúgy mint az, hogy a jelenlegi intézkedések közül azok, melyek ez alapelv legközvetlenebb folyományai, nem enyhítendők, hanem ellenkezőleg szigorítandók volnának. E nézetemet lehet tárgyi okokkal támogatni, vagy czáfolni, de talán cikkíró ur is igen győnő ervednek fogja tartani elleneben azon körülmény felemelését, hogy «hivatalos egyén» vagyok. Részemről legalább eddig nem tudtam «hivatalos» és «nem hivatalos» meggyőződés közt különbséget tenni.

A fennálló törvényes intézkedéseket hatóságnak abból következtetem, mert a hol kellő erőlyel és a járvány fellépésének legelején alkalmazták, ott a betegség lokalizálása sikerült. Példákat helyszüke miatt nem idéztem, de utaltam azon forrásokra, hol azok föllelhetők; újból ajánlom e források megtekintését. De azt is hangsúlyoztam, hogy a betegség nagymérvű elterjedése esetén a dolog természeténél fogva a legczélserűbb intézkedésekkel sem lehet többé a járvány útját megakasztani. De a létező s talán még szigorítandó intézkedések erőlyes és szabatos végrehajtásával épen csirájában, akkor kell a betegséget elfojtani, mikor az még csak itt-ott jelentkezni kezd, vagy midőn valamely időszakban csak kevés községre szorítkozik. Hogy az intézkedések az utolsó járvány fellépése idején, valamint később is általában nem hajtottak kellő erőlyel végre, azt a cikkíró ur, mint gyakorlati ember előtt azt hiszem szükségtelen bizonyítgatni. Csak a főokot emlitem, mely a szabatos végrehajtást, eltekintve a szakközégek ki nem elégítő számától, a községi előjárások és I. fokú hatóságok sok helyen késedelmes és nem eléggé erőlyes közbelépésétől, felette megne-

hezitette és ez a megbetegedési esetek késedelmes bejelentése. A betegségi esetek gyors és pontos bejelentése a sarokpont, melyen az egész állategészségrendészet megfordul. Mindaddig, míg az állattulajdonosok e bejelentési kötelezettségüknek nem felelnek meg pontosan, mindaddig míg az eltitkolások napirenden lesznek és ennek folytán a hatóságok csakis elkésve jutnak a felmerült megbetegedési esetek tudomására, mindaddig a legkínzóbb intézkedések sem fognak a kívánt eredményre vezetni s főleg nem az oly felette ragados betegségnél, minő a száj- és körömfajás. Igaz ugyan, hogy a legtöbb gazda a betegségi eseteket azért nem jelenti be, mert fel a hatósági intézkedések okozta terhektől s az is igaz, hogy ez intézkedések lényegesen belenyúlnak koronkint az egyén rendelkezési körébe. — Ez azonban azért van úgy, hogy a közvagyon mentesség meg a nagyobb megkarosodástól. Nem helyesebb-e, hogy országos vagyon megvédéséről lévén szó, az egyesnek rendelkezési joga korlátozassék, midőn állatai a község, a vidék, vagy az egész ország állatállományát a megfertőztetés veszélyével fenyegetik, mint hogy a hanyag és késedelmes bejelentés folytán a betegség általános sulyos károkat okozzon. De ha ez all, akkor a gazdaközönségnek magának oda kell hatni, hogy a titkolások ne legyenek lehetőek s hogy egyeseknek ily irányban elkövetett mulasztásai felderíthetők. E feltételek azonban jelenleg nincsenek meg s azért a magokban helyes intézkedések nem is voltak foganatosíthatók megelőző időben és elég eredménnyel.

Angliára vonatkozólag nekem más adatok állnak rendelkezésemre, mint czikkirő urnak. Az «Annual Report of the Veterinary Department, for the year 1890» szerint az angol kormányának a nyolczvanas évek elején kifejtett erélyes intézkedései, melyek az állatok forgalmát igen erősen megszorították, tényleg arra az eredményre vezettek, hogy Angliában 1885-ben teljesen megszűnt a járvány és az ország egészen a folyó év elejéig tökéletesen vérszentes volt. Ekkor újra behurcoltatott ugyan a betegség a kontinensről, de az azonnal alkalmazott rendszabályok ismét eredményesek voltak, mert a földmívelésügyi miniszter a fertőzött angol grófságban elrendelt korlátozását a forgalomnak f. é. május 9-től kezdve megszüntette. Arról, hogy száj- és körömfajás gyanújában álló állatok Angliában lebunkóztatnának, nincs tudomásom és nem is volna racionális dolog. A czikkirő ur talán a ragados tüdőlob ellen Angliában folyamatban levő irtó eljárásokat tekintni tévesen a száj- és körömfajás ellen irányulóknak.

Dr. Hutya Ferencz.

A „Köztelek“ tudósításai.

Pécs vidéke, május hó (Liebbald Béni tudósítása.) (Gyakori eső s hűvös léghérsék. — A gyümölcsfák virágzása s gyümölcskötése. — A cserebogárhuzás. — A fagyos szentek.) A német gazdák még példabeszédükben is sokat emlegetik a «Kühler Mai»-t. Hat az idén van módjuk benne; csak aztán a várakozás is megvalósuljon, a mit hozzá fűznek. A hó kezdete óta a léghérsék határozottan hűvös, gyakori esőzessel s majdnem állandó északi légárammal, Nedvességben nem csak hogy hiány nincs, hanem beteljesedni látszik Falb ez évre szóló ismeretes jóvendölése. A növényzet fejlődése normális, csupán a tengeri vetés késést meg helylyel közzel. Egy előző tudósításomban már röviden érintettem azon körülményt mely szerint a gyümölcsfák az idén telve voltak virágrügyekkel s így elfogadható alapon kilátásunk van végre is egy jó gyümölcstermő évre. Azt azonban mindenki tudja, hogy a virág még nem-gyümölcs. Különböző tényezőknek kell kedvezően összeműködni, hogy a virág gyümölcsöt is kössön s így a kilátásba helyezett termést meg is valósítsa. Most, midőn a gyümölcsfák már elvirágoztak s ezen ünneplős habitusukat a köznapi zolddel cserélték fel, szabadjon a virágzás és gyümölcskötés letöltyásáról beszámolni s miután

kiterjeszkedem az okozat okára is s érinteni fogom a kedvező vagy kedvezőtlen befolyásokat; ez értesítesemnek egytuttal tanulságos jelleget is fog kölcsönözni. Mint redesen, úgy az idén is a mandula kezdte el a virágzást. Teljes virágpompájában állott, a fa a midőn a kellemes napokat hirtelen jött s tartós havas-eső váltotta fel. — A gazdag virágzás tehát meddő maradt s a gyümölcskötés oly hiányosan ment végbe, hogy az érdemlegesen számba sem jöhet. Szerencsére a mandula amugy sem játszik valami lényeges szerepet s így termelése is leginkább a mecseki hegylankákon déli lejtőjére szorítkozik, mely meszes és meleg alkatanál fogva e gyümölcsnemnek különösen kedvező. Nyomban követte a mandulát a kajszinfa. Ezen gyümölcsnemnek is redesen az az osztályrész jut, hogy a tavaszi időjárás szeszélyeinek esik áldozatul. Ritkán végzi be virágzását anélkül, hogy a léghérsék tetemesen alá ne szállna. Az idén is részesült eme időjárás viszonytaltságban, azonban annyi szerencsével, hogy mégis kisebb nagyobb mérvben gyümölcset köthetett. Ekként ha nem is lesz az idén valami túl nagy mennyiségben, de mégis türethető közép termést ad. Az «Ambrózia» és a «Nagyszombati» válfajok ezert legkevésbé meg s azért ezek szembeszökően nagyobb termést is mutatnak. De rakva vannak az olyan fák is, melyek udvarban, fal mellett vagy egyéb védettebb helyen állottak. Ezen körülmény világos utmutatás egyszersmint, hogy hová ültessünk kajszinfát s melyik válfaját váaszszuk nagy bányi termelésre. Kevésbé voltak virágosak a cserecsenyefélék s e mellett még rosszul is kötöttek úgy, hogy csupán szőrványosan fogunk itt-ott egy kis termést találni. Már a meggy több virágot is hozott s jobban is kötött, úgy hogy tele fákra számíthatunk. Nagyon esalódtunk a ringlottákban. (reine klaude) A gazdag virágzás után azt kellett volna gondolnunk, hogy rakva lesznek a fak gyümölcscsel; azonban oly rosszul kötött, hogy alig mutatkozik itt-ott egy gyümölcs. Okát a következő két körülményben keressm. Először is virágzaskor folytonos borús és cseperegős idő járt, úgy hogy a himpor termékenységét nem fejthette ki; másodsor pedig ugyan az időjárás miatt a méhek a kasba lévén szorulva s egyéb rovarok sem igen repkedtek s így hiányzott azon faktor, a mely redes körülmények közt a termékenyítést nagy mérvben előszokta segíteni. Már a később virágozott Viktoria s Althann ringloja valamivel több kötést mutat, noha itt is a várakozástól azért messze elmaradt. Egyáltalán a szilva felék rosszul sikerültek, a gazdag virágzás csupán csalóka kép volt. Szépen virágoztak az őszi barackfák is s reményeinket a gyümölcskötésben is megvalósították. E gyümölcsnemnek nem leszünk az idén szükiben a mennyiben meg az apróbb fászkák is virágoztak és kötöttek. Több mint valószínű, hogy gyümölcseiket is bemutatják. A körtéknel már élesen határolt a fajok különbözösége. Így a nyári Kalmán-körte, Kis-Margit, a barányfarku, mézes muskotály aránylag az idén kevés virágot hoztak s így keveset kötöttek is. Legnagyobb valószínűség szerint az ok abban rejlik, mert az említett fajok a múlt évben is szép termést adtak. Míg ellenben az őszi és téli körték s ezek között kiválóan az Izambert virgouleuse, Diel és erdei vajonc s többek szépen virágoztak s leszámítva a szél kedvezőtlen befolyását, meglehetősen kötöttek. Ha nem is lesz tehát sok körténk az idén, de azért egy kis termésre mégis számíthatunk. Legkésőbbben virágoztak az almafák. Mintha csak a természet is a legvégére hagyta volna a nekünk szánt meglepetést; mert oly gazdag virágzást, mint a milyent az idén az almafák mutattak, csak elvétve s nagy ritkán fordulhat elő. A virágok milliárdjai vontak be a fakoronát s a lehulló szirmok vastag lepelt kepeztek a fa aljában. A mint a jelen latszat után következtetni lehet, gazdag almatermesre van kilátásunk. A redes cserebogárhuzás is körülbelül atestünk már s noha egyes erdőtlen vidékekről hallottunk is panaszt reájuk; mégis nagy általán az okozott kár alig jöhet érdemleges számba. A három félelmes szent is szerencsésen elvonult anélkül, hogy az aggódó

gazdakkal egyik vagy másik a fagyos leheletet érezte volna. Kaptunk azonban helyette mindjárt az első napon oly derekas zaport, a melynek hirtelen jött nagy mennyiségű vize és iszapja itt-ott érezhető károkat okozott.

Ada (Bács-Bodroghmegye), május hó (Szobonya Bertalan tudósítása.) (Időjárás. — Takarmánytermésünk. — Vetések állása. — Csukorrépatermelés. — A Mokry-kapa. — A luczerna pusztulása. — Lépfene- és orbáncz-védojtás. — Szőlő és gyümölcs. — Szabadkai vásár.) Időjárásunk állandóan hűvös és nedves. E hó folyamán a mai napig 10 napon kaptunk esőt 77-7 mméter magasságban. Hogy ez az állandó nedvesség mily szép eredménnyel növeszti a kalaszosokat, kapás és takarmánynövényeket, mondani is felesleges. Már 3—4 év óta ilyen takarmánytermésünk nem volt itt az alföldön, örül is a gazda lelke, mert a múlt év sanyaruságait szomoruan viselte magán a kisczudák marhája, melyet emelni kellett, hogy a legelőre kiindulhasson. A búzát és árpat erősen kaszálják a kisczudák, hogy meg ne döljön, mert bizony a bőséges esők csak a hanyag gazdát nem aggasztják, hogy dől a vetéséből ocsut fog aratni. A tavaszkor erősen megcserepedett búzaföldeket csak részben lehetett megfogasolni, mert a fagyást mindjárt kiverte az eső, de azért ha még egy pár hétig száraz meleg időnk lenne, talán nem felhetnénk a megdőléstől. Vidékünkön a csukorrépat nagyban nem termelik, egy dűl az adai földmívelésiskola az, melynek 10 hold csukorrépa van; pedig megérdemelné e növény a melegebb felkarolást, mert manapság alig van gazdasági termény, a mely ehhez hasonló jövedelmet adna; különösen akkor, mikor sem boha sem fagy meg nem rontotta azt; s bár az idej vetésü répa ellen nagyobb mérvű kifogást tenni nem lehet, még sem tökéletesen kielégítő annak kelése, minthogy már az első kapáláson, egyezéssén és a második kapáláson is átestünk, még is sok helyen, ma is találunk kikelő répat, a mi feltétlenül azt mutatja, hogy a magtermelő a gyarost is berántotta, miután az említett rendetlen kelest az idézi elő, hogy az új termelésü mag közé régi visszamaradt magot is keverték. Az első kapálást kezi kapákkal végeztem, a másodikat Mokry-fele kapákkal és pedig úgy, hogy a buza töltőgető-kapát alkalmaztam az eszközre, melyet két-két növendék kezel egyik kormányozza, a másik egy hevedert vet a vállára és huzza azt. Ily módon naponta 2 holdat kényelmesen megkapálunk. Napszamosokkal talán többet is megkapálnék, mert a tanuló reggel 4-től déli 12-ig s d. u. 1-től estig nem hagyhatom ki, mivel azoknak tanulással is kell foglalkozniok. A Mokry-fele kapák tehát itt is üdvös eredménnyel alkalmazhatók s bár az idén búzát és zabot is kapáltam velök, kedvező eredménnyel remelem a csalamadé és durra kapálásánál is alkalmazhatni öket. A jelenleg leginkább fontos és bennünket közélről érdeklő dolog az, hogy a múlt évi vetésü luczernát rettenetesen megette egy böde féle rovar álczája, mely vagy a coccinella globosa vagy a goniocena sexpunctata álczája. Hogy mily gyorsan megy ennek a rovarnak a pusztítása, kiténik abból, hogy a hét derekán felfedeztetvén az álcza s miután egész hétfőig hűvös eső esett, kedden, szerdán, midőn kaszálni kepezek voltunk, már egy 4—5 holdnyi darabon lelegett s átment a szomszédos friss vetésü táblára is hol pusztítását megkezdte ugyan, de erős mészpor felszórásával gátat szabtuk vándorlásának. Hogy azonban annál biztosabbak legyünk, ezen pusztító ellenség kiirtásában eles tövisboronával is megjárattuk a földet. Egyébként a rovar álczáját a term. tud. társulatnak beküldöttük.*) — Takarmányrépánk és a tengeri is igen szépen fejlődnek, csak a cserebogárpajor és a drótféreg tesz benne itt-ott jelentékeny károkat. Az állatállomány egészségi állapota kedvező, a szarvasmarhákat anthrax, a malaczkokat

*) S miért nem a rovarani állomásnak? Hisz ugyanis ez mond szakvéleményt a term. tud. társulathoz beküldött kérdésekre is! Szerk.

orbáncz gazdák ján, biz azo ugyanc ságu t elszára mé is lönöser meg, t kadni. lönöser vaszi s ban te áll s ez kai vás tulságo kérték. szintén folyton buza s időjárás csendes szerével

Hi állásaró és rozs őszi vet országba répával árpa, za vasziakra az előre radottna kevesbe berlini f vedtek, pódnak. gyenge Hamburg haladhat zepszeri bár az a szenvedte termés v és másut biában jó várható. Szájczban különbözö rületeben

Mai

Közlemény Meghívó. A földmívelés (Folytatás) A valuta-törvény A magyar A száj- és A tudósítás Pécs vidék Bertalan tésék áll. Vegyesek Személyi talos lap és sertés marha. — Közös metország Hasított és Horvá Dér. — zödojtási ojtási és Komjátho dorgyülés állítás. — senyek. — Ováció Külföldi Apró híre Kereskede Budapesti Határidők betivására Szerkesztő

orbáncz ellen bejöttünk s bár a helybeli u. n. gazdaközönséget meghívtuk ujság és dobszó útján, hogy jöjjenek s nézzék meg a dolgot, de biz azok nem jöttek. Az őszi korai hidegek nyoma ugyancsak meglátszik a szőlőkön. Emberfej nagyságu tökéek kifagytak, 15—20 éves gyümölcsfák elszáradtak, természetesen, hogy a gyümölcsstermés is tönkrement. Az őszi ültetésű szőlők, különösen, a homokon még mindig nem indultak meg, míg a tavaszi ültetésnél már kezdenek fakadni. A homoki termények is jól állanak, különösen azok, melyek a korai száraz hideg tavaszi szeleket kibírták. 8 hold zab vetésem azonban teljesen kifagyott. A burgonya különösen jól áll s ez is gazdag terméssel kecsegtet. — A szabadkai vásáron az igás ökrök ára nem volt valami tulságos. Egy pár jó ökörért 280—300 frtot kértek. A birka igen olcsó, a közönséges igás-ló szintén nem volt drága. A gabonatermények ára folyton esik. A tengeri ára 4 frt 40—50 kr, a buza 8 frt 40—50 kr. Árpa és zab kevés. Az időjárás tehát eléggé kedvező, csak egy pár heti csendes, meleg időnk legyen, hogy Orbán is szép szerével bucsuzzék el tőlünk.

Hivatalos értesítések a külföldi vetések állásáról. *Belgiumban* április hó végéig a buza és rozs közepesnek mondható. *Bulgáriában* az őszi vetések északon és délen kitűnők. *Franciaországban* az őszi kielégítő, buza- és czukorrepával bevetett terület nagyobbodott, ellenben árpa, zab területe kevesbedett. *Angliában* a tavasziakra kedvezett az időjárás, mégis tekintettel az előre haladott időre a növényzet visszamaradottnak mondható. Buzával bevetett terület kevesbedett, ellenben zabé növekedett. *Németország* berlini főkonzuli kerületében őszi kassé szenvedtek, őszi és tavaszi csak lassan gyarapodnak. A *boroszlói* konzuli kerületben buza gyenge közepeszerű rozs kielégítő, repce jó. *Hamburgi* kerületben őszi rozs idő miatt nem haladhattak. *Königsbergi* kerületben vetések közepeszerűek, *lipcsei* kerületben őszi közepeszerűek, bár az angol fajbuzza vetések és a repce néhol szenvedtek. *Olasz* vetések gyengék, közepeszerű termés várható. *Oroszország* délnyugoti részében és másutt rozs szul allanak a vetések, Besszarábiában jól. *Romániában* közép és középtermés várható, buza jól áll, repce rozs szul telett. *Szajczban* az őszi kassé szenvedtek, termési kilátások különbözök. *Törökország* szaloniki főkonzuli kerületében őszi kassé kitűnően allanak.

Vegyések.

Mai számunk tartalma:	Oldal
Közlemények az orsz. magy. gazd. egyesület köréből.	861
Meghívó. — Felhívás.	
A földmivelési miniszterium jelentése az 1890-ik évről. (Folytatás) <i>Baross Károly</i> .	861
A valuta törvényjavaslatok. <i>Dr. Pólya Jakab</i> .	863
A magyar dohány érdekében.	864
A száj- és körömfajásról. <i>Rovara Frigyes</i> .	864
Tudósítások.	866
Pécs vidéke (<i>Liebbald Bémítől</i>). — Ada (<i>Szabonya Bertalántól</i>). — Hivatalos értesítések a külföldi vetések állásáról.	
Vegyések.	867
Személyi hírek. — Gyász hírek. — Kivonat a hivatalos lapból. — Fővárosi marhavásártéri pénztár és sertésközvágóhid. — Ujból kísért a román marha. — A második kocsi verseny. — Vámügyek. — Közösügyes törzskönyv. — Juhkivitelünk Németországon. — Marharakodó vasúti állomás. — Hasított körmű állatok bevitelére Galicziába Magyar és Horvátországból. — Közigazgatási bejárás. — Dér. — Nincs «Eclair», nincs Azurin. — Szőlőzöldőztési és permetezési tanfolyam. — Szőlőzöldőztési és permetezési tanfolyam Nyitra megyében Komjáthon. — A vivás mestere. — Méhészek vándorgyűlése. — A hagymatermés. — A női iparkivitel. — Cserebogár-veszedelem. — Csabai lövészenyek. — Szegedi újságíró kutyái Londonban. — Ováció a francia földmivelési miniszternek. — Külföldi gazdasági író halála. — Olasz vámok. — Apró hírek. — Időjárás.	
Kereskedelem és tőzsde.	869
Budapesti gabonátőzsde. — Bécsi gabonátőzsde. — Határidők árfolyama. — Élelmiszerek a budapesti hetvásáron. — Állatvásárok.	
Szerkesztői és kiadóhivatali üzenetek.	871

Személyi hírek. Az országos gazdatanács jegyzőjévé a földmivelésügyi miniszter *dr. Lónyay Ferencz* földmivelésügyi miniszteri fogalmazót nevezte ki.

A király *Wenzel Károly* balánbányai bányaigazgatónak, közhasznú szolgálatai elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta; benicei és micinyei *Beniczky Géza* földbirtokosnak és m. kir. honvédelvossági tartalékfőhadnagyának pedig a kamarási méltóságot adományozta. — *Paragó István*, gróf d'Harcourtne szül. br. Sina Iphigenia kaláscai uradalmanak tisztartója, ez uradalom felügyelőjévé lett előléptetve. — *Rákóczy István* szolgabíró eljegyezte palugyai és turócvidéki *Platthy Lőrincz* nógrád-varhói nagybirtokos leányát, *Vilmát*, Varbón. — *Récsy János* eljegyezte Szilágyi Dénes K. daróczi földbirtokos leányát, *Leonát*. — *Neumayer Arnold* földbirtokos f. május hó 19-én tartotta esküvőjét dr. Mezei Mór fővárosi ügyvéd leányával, *Klára* kisasszonnyal. — *Pecz Vilmos* dr., a magyar tud. akadémiá levelöző-tagja, eljegyezte Graf Jakab kolozsvári tanár leányát, *Emmát*.

Gyász hírek. *Jaeger József* királyi tanácsos, az alapítványi uradalnak volt kormányzója, f. május hó 19-én Pozsonyban meghalt. — *Kürthy Lajos* lipómezei főispán felesége, született Zichy Ludovika grófnő, csillagkeresztos hölgy, hosszas szenvedés után f. május hó 17-én komárom-szent-péteri birtokán meghalt. — *Kleist-Betzow Hugó* János német birodalmi képviselő, a konzervatív párt szélső jobb szárnyának vezére, f. május hó 20-án meghalt. *Kleist* 1877 óta tagja a birodalmi gyűlésnek. Mint a Kieckov, Klein-Groessin, Bergard, Lauzen, Neu-Stettin országok tulajdonosa, a mezőgazdaság az elhunytban érdekeinek hű képviselőjét vesztette.

Kivonat a hivatalos lapból. *Állatjártványok:* Ragados tüdőbaj 54 k. 203 u., e szerint t. 2 k. Lépfene 171 k. 185 u. Ragados száj- és körömfajás 15 k. 23 u. Vesztettség 87 k. 89 u. Takonykór és bőrféreg 107 k. 123 u. Himlő 7 k. 31 u. Tenyészbenáság és hólyagos kiütés 8 k. 24 u. Rühkór 58 k. 284 u. Sertésorbáncz 15 k. 50 u.

Fővárosi marhavásártéri pénztár és sertésközvágóhid. Az érintett két tárgyat, mely az országos gazdasági egyesület rég sürgött óhájának teljesítését jelenti eléggé fontosnak találjuk arra, hogy erre vonatkozólag a Budapest fővárosi bizottság f. május hó 20-án tartott közgyűlésének lefolyását részletesen ismertessük. Először a marhavásártéri pénztár került sorra. A mézárosipar-testület tudvalevőleg azt kívánja, hogy e pénztárak kötelezők legyenek, a közlelmzési bizottság s a tanács ellenben fakultatív jellegű pénztárak fölállítását ajánlják. *Heltai Ferencz* dr. azt a fontos elvi kérdést, hogy miért ne legyen a pénztár használata a kereskedőkre nézve kötelező, nem látja eléggé tisztázottnak s e miatt az ügyet újabb tárgyalás végett a tanácshoz, illetőleg a közlelmzési bizottsághoz visszaküldeni indítványozza. *Matuska* tanácsos megjegyzi, hogy a hatóságnak nem lehet hivatása, egyes iparágakat tönkretenni s tökéletesen elég, ha az egészséges verseny megteremtéséről gondoskodik. Ha a pénztár használata kötelezővé tétetnek, ez az ipartörvénybe is ütköznék, mely a bizományosoknak, a kereskedők és termelők közt a közvetítést mindenütt megengedi. *Fenyvessi Adolf* és *Degen Gusztáv* dr. a mellett vannak, hogy a pénztár csak fakultatív jellegű legyen. *Degen* különösen hangsúlyozza, hogy a kizárólagosságnak a következménye az is, hogy a mézárosok Bécsből Pozsonyba jöttek át vásárolni. A többség a tanács javaslatát elfogadta s ennek következtében négy budapesti pénztárat fel fognak szőlítani, hogy a pénztár felállítására javaslatot tegyenek. A Kőbányán építendő sertésközvágóhid helyeül a tanács és a közlelmzési bizottság a sertésszállások és a Balkán-utca közt levő területet jelölték ki s egyúttal a vágóhid építési programjának vázlatát is elkészítették. Az építkezés körülbelül másfél millió forintba kerülne. *Delmedico* Ágoston azt hiszi, hogy a vágóhidon, 400 hentesre számítva, legalább 3600 helyiségnek kell lenni, mert minden hentesnek legalább kilenc helyiségre van szüksége. Nem tudja, hogy van-e a fővárosnak annyi fölösleges pénze, hogy ilyen nagyméretű közvágóhidat építhessen. Ezt is, de a berendezést is alaposabb megfontolás tárgyává kívánja tenni s azért a tanács javaslatából csak annyit fogad el, hogy a közvágóhid a kijelölt helyen legyen, a berendezés kérdését ellenben előbb egy szakértőkből álló bizottság, a dolog pénzügyi részét pedig a pénzügyi bizottság által kívánja tárgyalatni. *Fenyvessi Adolf* nem gondolja, hogy a tanács javaslatának elfogadása által a berendezésnek prejudikálva volna. Nem akarja e fontos él-

mezési és közegészségi intézmény létesítését tovább halogatni s elfogadja a tanács javaslatát. *Baumann Antal* az előterjesztésből azt látja, hogy csak a nagyobb üzleti hentesekről szándékoznak gondoskodni a közvágóhidon, a kisebbekről nem. Ezek tehát kénytelenek lesznek majd a nagyobbaktól a húst beszerezni, a minek nemcsak az lesz a következtése, hogy a hibesebb hentesek tönkrejutnak, hanem a disznóhus is meg fog drágulni a közvetítés által. A kisiparosokról is gondoskodni kíván s ezért pártolja a *Delmedico* indítványát. *Weitzenfeld Jakab* és *Scheich Károly* a tanács előterjesztést elfogadják. *Eigl Nándor* úgy véli a vágóhidat helyesen berendezendőnek, hogy ott a hentesek a sertéshúst teljesen feldolgozhatják s s e tekintetben ő is czélszerűnek tartaná a szakemberek véleményének meghallgatását. A sertésvásár felállítását azonban — melyet a tanács szintén javasol — teljességgel nem tartja szükségesnek. A kereskedők közvetlenül a szállásokból is megveszik a sertéseket. (Helyeslés) *Heltai Ferencz* dr. a sertésvásár létesítését szintén czéltévesztett dolognak tartja, ha csak a helyet jelölik ki, azt elfogadja, de az építési programra nézve a *Delmedico* indítványát pártolja. Hozzászóltak még a dologhoz *Weisz Berthold*, *Szabó Alajos* és *Csepreghy János* s a többség a vágóhid helyét az előterjesztés értelmében jelölte ki, a berendezésre nézve ellenben a *Delmedico* indítványát fogadta el.

Ujból kísért a román marha. Bécs város élelmzési bizottsága már hosszabb idő óta foglalkozik a bécsi marhavásár ügyével. Felszólalás történt ugyan a huspénztárak ellen is, ezek azonban részben meg lettek czáfolva. A mi minket közelebbről érdekel, ez ama felvetett és osztrák kormánykörökben, mint mondják, megoldásra kész kérdés, miszerint a román határon vágóhidakat akarnak felállítani, rövid időn belül. A múlt évben terjedelmesen tárgyaltuk a kérdést s volt is annyi eredménye, hogy földmivelési miniszterünk erélyes vétőjával szemben úgy a Bécs, mint Budapest tanácsában a román marha- s huszbehozatal érdekében emelkedett hangok elnémultak, úgy látszik azonban új szél támadt, mely az üszköt újra lángra lobbantja csak hogy reméljük egyúttal, hogy kormányunk is részen lesz s a kellő pillanatban újból nyakon önti az égetővé vált kérdést.

A második kocsi verseny május hó 21-én volt a Stefánia-utról. Ezt is a Tattersall-egyesület rendezte, ezuttal négyes fogatok számára 40 km-re. 2000 frt volt a díj, az utat 102 p. 48 mp. alatt meg kellett tenni. Öt volt nevezve, de csak három állott ki. A remek négyesek nemsokára eltűntek a viztorony mögött a czinkotai uton. Körülbelül öt negyed óra telt el, mignem az első fogat ismét látható lett a viztoronymnál s nemsokára azután megjött a másik két fogat is. Első lett *Andrássy Géza* gróf fogata 98 p. 45 mp. alatt, tehát a recordot 4 p. és 3 mperczel előzte meg. A fogatot a tulajdonos hajtotta maga, mint versenybíró ült a fogaton *Jankovich Elemér*. — Második lett *Desseoffy Alajos* gr. fogata 105 p. 20 mp. alatt. Hajtotta *Sennyey István* báró, versenybíró *Odescalchy Géza* herceg. Harmadik fogat a *Zichy Aladár* grófé lett 108 p. 25 mp. alatt. Hajtotta *Wimpfen Simon* gr., versenybíró *Döry Jenő*. E szerint csak az elsőnek érkezett fogat érte el a kitűzött időt. A nagy verseny ideje alatt fiaker-verseny volt 10 kilométerre, mely azonban nem sikerült. Tíz fiaker jelentkezett ugyanis az oszlopnál nevezés czéljából, köztük *Kreiter Márton* 200. számú fogata, mely elé két szép orosz ló volt fogva. A fiakerosok kijelentették, hogy csak abban az esetben nevezik fogataikat, ha az orosz lovakat kizárják a versenyből, mert azok nem fiakerlovak s azok-

kal Kreiter nem áll az állomására. A versenybírók azonban versenyre bocsátotta Kreitert orosz lovaival s így csak Weinek Ferencz 230. számú fogata állott ki a versenyre. Kreiter Márton lett az első, 22 p. 40 mp. alatt elsőnek érkezett be. Versenybíró Döry Lajos. Második lett Weinek 230. sz. fiakere 24 p. 50 mp. alatt. Ezen Bernrieder János ült mint versenybíró. Az első díjat 100 frtot így Kreiter, a másodikat Weinek kapta meg. — Másnap, f. hó 22-én megtartott szemlénél a kondíció-díj, mely egy értékes tiszteletdíjből állott, gróf Zichy Aladár fogatának íteltetett oda. — Elhatározta továbbá a „Magyar Tattersall-egylet”, hogy a f. őszre a múlt évben is megtartott 100 km. négyes fogatok versenyét az idén is megtartja még pedig ugyanazon pályán, mint a múlt évben, s ezenkívül egy kisebb, 10—12 km. távolságú kétfogatu eladó ügötversenyt is rendez.

Vámügyek. Az osztrák-magyar monarchia és Szerbia közti kötendő kereskedelmi szerződés ügye már annyira haladt, hogy a múlt héten már a második olvasást is megkezdették. — Legközelebb a német kormány megbízottai is Bécsbe fognak érkezni s a Németország és Szerbia közti kereskedelmi szerződés kötésére vonatkozó tárgyalásokat akként fogják eszközölni a szerb kormány megbízottaival, hogy az ő szerződésük is a miénkkel egyszerre legyen véglegesen leterjedhető és megkötendő. — A franciaországi kereskedők egyre hangosabban sürgetik a kereskedelmi viszonyoknak Spanyolországgal való rendezését. Annyi bizonyos, hogy a francia-spanyol vámháború hatását Franciaország főként most érzi legsúlyosabban, mert míg a franciaországi terményekre f. évi február hó 1-től kezdve a tetemesen felemelt új spanyol általános vámtarifa tételeit alkalmazzák, addig több más állam s ezek közt Ausztria-Magyarország, Németország, Anglia stb., az ideiglenesen meghosszabbított régi kereskedelmi szerződések alapján folyó évi június hó végeig oly vámkedvezményeket élveznek, a melyek mellett Franciaország terményeinek a szerződéses államokból származókkal versenyezniök teljesen lehetetlen. Folyó évi július hó 1-től kezdve azonban ez a helyzet Franciaország javára változni fog, mert Spanyolország új kereskedelmi szerződéseket kötni nem látszik hajlandónak s a vele szerződéses viszonyba lépni kívánó államok, az eddigi jelekből következtetve, csupán az új spanyol minimális vámtarifa kedvezményében fognak részesülni, a melyek sokkal kisebbek azoknál a kedvezményeknél, a melyeket az illető államok a jelenlegi szerződések alapján élveznek. Minthogy azonban a franciaországi termények, ha továbbra is az általános vámtarifa szerint vámoltnának el, a minimális tarifát élvező államokkal szemben, még így is érzékenyen sújtatnának, a francia exportőrök mindinkább sürgetik a francia-spanyol kereskedelmi viszonyok rendezését. Legújában több képviselő oly javaslatot szándékszik a képviselőház elé terjeszteni, hogy Franciaország a spanyolországi terményekre még az általános vámtarifánál is magasabb differenciális tarifát állapítson meg, ezzel a spanyolokat saját tarifájuk leszállítására akarván rábírní. A francia kormány azonban elhatározta, hogy minden ily értelmű javaslatot ellenezni fog. — *Angliában* f. é. április hó 12-ike óta a pezsgőért a közönséges borvámon felül — a pezsgő értéke szerint — szedett 1, illetve 2½ shilling vámpótlék helyett, az értékre való tekintet nélkül gailononként 2 shilling (vagy 12 palackért 4 shilling) vámpótlék szedetik.

Közösüges törzskönyv. Tekintetes szerkesztőség! A „Köztelek” f. hó 21-én megjelent 41-ik számában minden kommentár nélkül közli Berg Gusztáv báró, kapuvári bérlőnek egy levelét, melyben az a múlt év őszén Bécsben megtartott tenyészállatvásár alkalmával egy pinzgau-i szarvasmarhafajta tenyésztésének emelésére alakult bizottság megbízása folytán a magyar gazdákat felszólítja,

hogy az osztrák tenyésztőkkel közösen vezetendő pinzgau-i főtörzskönyv létesítéséhez hozzájáruljanak. Rövid szavakban ecsetelvén ezen akezió fontosságát és horderejét egyelőre tenyésztési egyesületek létesítésére, valamint magántörzskönyvek vezetésére, mint a főtörzskönyv alkotását megelőző munkára, hívja fel gazdáinkat a nemes báró, ki e tárgyban különben is kész a jelentkezőknek — költségre — törzskönyvmintákat küldeni stb. stb. Nem hiszem, hogy az országos magyar gazdasági egyesület lapja, mely helyet engedett szarvasmarhatenyésztésünknek az ausztriaival való elközösítésére irányuló felhívásnak, ezt teljes közönnyel tette volna — reményem tehát, hogy a tekintetes szerkesztőség meg fogja engedni, miszerint báró Berg felszólításához pótlólag a kommentárt megadni megkísértem.*) Földmiveltési miniszteriumunk és az országos magyar gazdasági egyesület részéről kiküldött vegyes bizottság, melynek sorát kivétel nélkül gazdasági fejlődésünkben érdemeket szerzett jeleseink töltötték volt be, már ezelőtt hat évvel vagyis 1886 június havában létesítvén az országos főtörzskönyvet, ugyanakkor intézett volt Magyarország állattenyésztőihez egy felhívást, melyben a törzskönyvezésnek nagyfontosságú célját kifejtette és a tiszta véreű tenyészetek bejelentését szorgalmazta. Az alapszabályok ismertetése, a különnyomatban megjelent országos, valamint a magántörzskönyvek vezetésére szolgáló utasítás ezen a tenyésztés szempontjából értékes intézményünket és a törzskönyvezés hasznosságát intelligens gazdaközönségünk előtt alaposan és a legtágabb körben tehát már rég bemutatta és alig hiszem, hogy akadna magyar gazda, ki ennek létéről, fejlettségéről és folytonos fejlődéséről ne tudna, ki ne volna az iránt tájékozva, hogy a mit az igen tiszteletreméltó bizottság Bécsben a mi érdekünkben, *bár bevonásunk nélkül*, jónak látott határozni — az már nálunk régen létezik — azt mi mások gyámkodása nélkül már évek során át fejlesztjük. Miután tehát módjában áll minden magyar gazdának, ki tisztavérű pinzgau-i fajtatenyésztést üz ezen működését saját intézményünkkel a magyar országos törzskönyvelő-bizottsággal ellenőriztetni, miután már évek óta bejegyezhetők ily tisztavérű tenyészetek országos törzskönyvünkbe, mely bármely más európai hason intézménnyel egyenrangú, melegen üdvözölhetjük ugyan a szomszéd tenyésztőket, hogy a mint a „Köztelek” f. é. 36-ik számának tárcza cikkében ismertette volt a má-fél évszázad óta hazájában magára hagyatott és kizárólag csak a kisbirtokosok kezében levő pinzgau-i fajta szarvasmarha tenyésztése érdekében végre mégis készülnek valamit tenni, de a szándékuk

*) Mindenesetre mai számunkban hozzászóltunk volna a kérdéshez, de miután a t. levélíró ur soráiban teljesen a mi álláspontunkra helyezkedik, elegendőnek tartjuk azokat e helyütt közölni. Szerk.

valósításában nekünk is juttatott helyet, szívesen megköszönve, el nem fogadhatjuk. Berg Gusztáv bárótól pedig, ki mint magyarországi nagybérlő és jeles gazda eléggé ismeretes, elvárjuk, hogy országos törzskönyvünk létéről pótlólag tudomást szerezve tenyésztését abba felvételni kérelmezze a mi nála, valamint más tenyésztőnél sem zárja ki azt, hogy vérfrissítés céljából majdan Salzburgban vagy Tyrolban eszközölni kívánó vásárlás alkalmakor a készülöben levő ausztriai törzskönyvre különös sulyt ne helyezhesen, de a mi már ma módot nyújt neki saját tenyésztését tisztavérűnek beigazolni. Ha idővel a bécsi urak otthon terüket megvalósították, ha ők is rendelkeznek a tisztavérű tenyészeteket a miénkhez hasonlóan és megbízható ellenőrző intézménnyel és ha így felszerelve egyik vagy másik irányban velünk közmegegyezés alapján eljárni jónak és hasznosnak látják — és ha az előzetes tárgyalásokra bennünket meghívni újból el nem mulasztanak — jóllehet készek leszünk, akár Berg báró közvetítésével is, velük kezét fogni. Azon reményben, hogy a közös törzskönyv létesítését célzó felszólítással szemben elfoglalt álláspontom minden magyar gazdáé is, tudom, hogy fenti soraimat a tekintetes szerkesztőség szintén magáénak vallja. Kiváló tisztelettel P. J.

Juhkivitelünk Németországon A külügyminiszterium értesítése szerint, az osztrák-magyar monarchia területéről származó elő juhoknak Németországon keresztül Franciaországba és Belgiába való átvitele azon feltételek mellett engedtetett meg, hogy az állategészségügyi egyezményben (1892.) évi V. t. cz.) megállapított ellenőrzési rendszabályok megtartassanak, s hogy az ilyen szállítmányok csak vasuton s felesleges feltartóztatás nélkül menjenek át Németországon.

Marharakodó vasuti állomás. A felső-ausztriai (linczi) cs. kir. helytartóság értesítése szerint, az osztrák cs. kir. államvasutak Steyr állomása marharakodó vasuti állomásul engedélyeztetett.

Hasított körmű állatok bevitelére Galicziába Magyar- és Horvátországból. A galicziai (lemburgi) cs. kir. helytartóság értesítése szerint, az eddigi idevonatkozó határozmányok módosításával az Árva, Bars, Gömör, Hont, Liptó, Nógrád, Nyitra, Pozsony, Szepes, Sáros, Trencsén, Turóc és Zólyomvármegyékből csakis a hízott szarvasmarháknak Krakau, Tarnow, Jaroschlau, Pryzmysl és Lemberg városokba való bevitelére van megengedve a f. évi május hó 4-én kelt leiratban közölt feltételek mellett. Másféle szarvasmarháknak az említett törvényhatóságokból való bevitelére tilos. Egyebekben a hasított körmű állatok szállítására vonatkozó határozmányok változatlanul maradnak.

Közigazgatási bejárás. Az angyalföld-esztergom-doroghi vasutnak a pesti oldalról a III. ker. bécsi-utig terjedő vonalára nézve a múlt héten volt a közigazgatási bejárás, Vöröss László miniszteri osztálytanácsos elnöke alatt; a bejárást eszközölni bizottságban képviselve volt a főváros, a közmunkák tanácsa, a hadtestparancsnokság, a vármegye és az érdekelt felek.

Dér. A földmiveltési miniszteriumhoz május 20-án az állandó gazdasági tudósítókól a következő vidékekről érkeztek jelentések a csütörtök reggel folyamán bekövetkezett dérkárról: Zemplénvármegye nagyszalontai, Szepesvármegye trencsényi és puchói, Komáromvármegye udvardi és tatai és Fejérvármegye moóri járásából. A dér legerősebb volt Zemplén- és Trencsénvármegyé-

ben; leggye szerint legin szetü kerü gyümoles. A előtt is és K. Szt. Péte Medre, Gö Sumjácáról.

Nincs permetező mosan és azurinra gyar mező megrende permetező forrásban kellő men szállíthatj „Eclair” tettel az felemelte 20 frt hel számítani jó nem a követni.

Szülőz A budapesti f. évi június foki allami mot rendez. póra elleni legjobb perne be fognak reggel 1/2 10 benne mind akár irásban sen jelentkez

Szülőz Nyitra megye gazdasági eg a Baró Wod tanfolyamot Minden részt fenökövet ke mindennap re lómmal a per is be lesz m

A vivás visszanyerte n található eme tessy József. megemlékezt lelkönyv szol 50 éves jubil közre. A disz arczképét, a azután érdeke Kornél a nép a cikkbe va a mester legk bek között h Ferencz, ifj. Eötvös Lorán Horváth Gyú Menyhért, Szil

Méhésze és magyar m ber hóban t A vándorgyül magyarországi kiállítási prog addig is előze Ausztria és M a gyűlésen, m ban részt veg

A hagym szerint, jó kil hagyma szépe kilátás. A ta készlet és az termázásként Németországha

ben; leggyengébb Fejérvármegyében. Az eddigiek szerint leginkább szenvedtek az érzékeny természetű kerti vetemények, továbbá burgonya és gyümölcs. Az idő kellemetlen hűvös volt tegnapelőtt is és tegnap is. Deret jelentenek még K. Szt. Peter, Trencsén, Szudicova, Trencsén-Medre, Gömör-Panyit, Vereskő, Hátszeg és Sumjácáról.

Nincs „Eclair“, nincs Azurin. A permetezés ideje beköszöntével oly rohamosan érkeznek a permetezők és az azurinra a megrendelések, hogy a „Magyar mezőgazdák szövetsége“ nem képes megrendelőit kielégíteni, mert úgy a permetezők, mint az azurin az eredeti forrásban megfogyott s a gyárosok a kellő mennyiséget csak hetek múltán szállíthatják. — Ehhez járult, hogy az „Eclair“ permetező árát a gyáros, tekintettel az óriási keresletre, 2 frankkal felemelte s így a szövetséget az eddigi 20 frt helyett 21 frtot kénytelen felszámítani. Ime újabb példája annak, mily jó nem a „ráérünk mi arra még“ elvét követni.

Szőlőzöldőztési és permetezési tanfolyam. A budapesti m. kir. vinczelleriskola igazgatósága f. évi június hó 1., 2. és 3-ik napján a budafoki állami szőlőtelepen szőlőzöldőztési tanfolyamot rendez. Ugyanez alkalommal fog a peronoszpóra elleni védekezésről is előadás tartatni és a legjobb permetező készülékek, a gyakorlatban is be fognak mutatni. A tanfolyam mindennap reggel 1/2 10 órakor veszi kezdetét s részt vehet benne mindenki, ki ez iránt az igazgatóságnál akár írásban, akár a tanfolyom napján személyesen jelentkezik.

Szőlőzöldőztési és permetezési tanfolyam Nyitra megyében Komjathon. A nyitrai gazdasági egyesület június 3-4-én Komjathon a Baró Wodianer-fele uradalmi szőlőben zöldőztési tanfolyamot rendez, melyen mindenki részt vehet. Minden résztvevőnek egy eles szemzőkést és egy fenőkövet kell magával hoznia. A tanfolyam mindennap reggel 9 órakor kezdődik. Ez alkalommal a peronoszpóra elleni permetezési eljárás is be lesz mutatva.

A vivás mestere. Antáus a földet érintvén, visszanyerte régi erejét. Az athleta és a föld közt található eme kapcsolat arra, hogy *Keresztessy József*, a magyar vivómesterek Nestoráról megemlékezzünk mi is. Alkalmat erre ama emlékkönyv szolgáltat, melyet Keresztessy tanítványai 50 éves jubileumának megörökítésére bocsátottak közre. A díszes könyv elején látjuk a derek mester arcképét, a mint vivókardjára támaszkodik; azután érdekes cikkben írja meg ifjú Abrányi Kornél a népszerű vivómester jellemrajzát. Ebbe a cikkbe van beszúrva azok névsora, a kiket a mester legkiválóbb tanítványainak mond, egyebek között herczeg Coburg Fülöp, Kisbaári-Kiss Ferencz, ifj. Abrányi Kornél, Arany László, báró Eötvös Loránd, Fabiny Teofil, Hentaller Lajos, Horváth Gyula, Jókai Mór. id. gr. Lónyay Menyhért, Szilágyi Dezső és Wekerle Sándor.

Méhészek vándorgyűlése. A német, osztrák és magyar méhészek Budapesten f. évi szeptember hóban tartják XXXVII. vándorgyűlésüket. A vándorgyűlés és kiállítás előkészítésére kiküldött magyarországi bizottság a hivatalos meghívót és kiállítási programot nem sokára közzéteszi, de addig is előzetes meghívást intéz Németország, Ausztria és Magyarország méhészeihez, hogy mind a gyűlésen, mind a kiállításban minél számosabban részt vegyenek.

A hagymatermesre Makó tajaeról vett hír szerint, jó kilátás van; úgy a vörös mint a foghagyma szépen megerősödtek és bő termésre van kilátás. A tavalyi hagymából még van némi készlet és az most élénk vételkedv mellett métermázsanként 5 frt 80 krért vásároltatik északi Németországba való kivitelre.

A női iparkiallítás ujabban ismét sok érdekes tárggyal szaporodott. Zichy Jenő gr. többek között két himzett rózsaszín zselym párnahaját küldött be, a melyek állítólag Zrinyi Ilonae voltak. Forgách Révay grófné nagy értékű magyar női ruhához való kötényt, fátoly és arany csipkéket engedett át, ugyszintén b. Sennyey Pálé is. Az utóbbiakon gyönyörűen stilizált, XVI. Lajos korának izlésében készült himzések láthatók. A szeptesi káptalan pedig aranyos miseruhákkal és egész váglyont érő régi egyházi csipkével járult a kiállításhoz. Mindezek a tárgyak már ki vannak állítva.

Cserebogár-veszedelem. Szürthéről írják, hogy ott és a környéken, nem különben egész Ung, néhol Szatmár, Szabolcs, Bereg vármegyékben is tömördek sok cserebogár lepte el a gyümölcsfák virágait és gyümölcseit s helyenkint óriási kárt okoznak. A cserebogarak a rosz vetéseket sem kímélik meg; Szürthe község határában pusztítanak a rozsookban is.

Csabai löversenyek. A békésmegyei gazdasági egyesület pünkösdi hétfőjén tartja meg rendezévi közgyűlését, s ugyanezkor rendezi szokásos löversenyét is. A múlt évben ezt a munkaszavargások miatt nem tarthatta meg. Eddig a programmba mindig fel volt véve az urlovasok versenye is, az egyesület elnöksége azonban most törülte s a 40 db aranyból álló díjat a többi díjak emelésére fordította. Programja a következő: 1. Mezei gazdák első versenye. Első díj 180 ar. frank, második díj 80 frank. 2. Mezei gazdák második versenye. Első díj 100 arany frank, második díj 50 ar. frank. 3. Nyertes lovak versenye. Díj az elsőnek 80 ar. frank. 4. Vigasz-verseny. Díj 50 ar. frank.

Szegedi újságíró kutyái Londonban. A londoni világhírű Kennel Club az év nyarán, London környékén vizslaversenyt rendez, a melyre s a versenyt követő vadászatokra, a klub elnöke meghívta Lakatos Károly szegedi hírlapírót is, a kinek ornitológiai és vadászati tanulmányait most fordítják angolra. Lakatos mindenesetre részt fog venni a versenyeken, Csekonits Endre gróf Lyonját, Teleky Tibor gr. Culmját (gordon setter) és Szemere ezredes Lady-ját fogja nevezni. Ezek a vizslak mind a Lakatos tenyészetéből valók s ő is idomította az ekeket. Lakatos vizslái legutóbb a bécsi versenyben nyerték el az első díjakat.

Óváció a francia földmívelési miniszternek. Franciaország Meuse megyéjének összes gazdasági egyletei, elismerésül ama érdemek iránt, miket Inles *Develle*, francia földmívelési miniszter, az új vámtarifa létesítése és már korábban is a gabna vámjának felemelése körül szerzett, örökbeeső ajándéka nyitottak aláírást.

Külföldi gazdasági író halála. Dr. *Kühn Gusztáv*, mőckerni szalz kir. kísérleti állomás igazgatója, f. é. ápril hó 2-án *Lipcsében* meghalt. Vele a növényélettan, különösen pedig a takarmányozási tan terén kitűnt tudós szállt sírba. *Mőckern* kísérleti állomása, melynek az elhunyt vált első vezetőjévé 1851-ben, Németországban a legrégebb ilyenmő intézetek közé tartozik, hol ma trágya- és takarmányművekkel igénybevéve az u. n. Pettenkofer-fele lélegzési készüléket és fűthető marhaistállót 6 segéd kísérletez.

Olasz vámok jövedelméről közzétett 1892. év első negyedére terjedő kimutatás szerint, a múlt évihez képest keveslet mutatkozik 4.858.148 lírával. Ausztria-Magyarország bevétele bor, sőr, szesz, czukornál 3861 q. szappan, tüzelőfa tételnél 3497 tonna, szerszámfánál 9619 tonna csökkenést mutat fel, here és más olajvetemény bevétele is apadt.

Apró hírek. Vásárügyek. A Tolnamegyéhez tartozó Báltaszék községi f. é. június hó 13-án megtartatni szokott országos vásár kivételesen jun. hó 7-én, az Arvamegyéhez tartozó Dluha községben f. é. június hó 7-én megtartatni szokott országos vásár június hó 13-án, elvégre az Abauj-Tornavármegyéhez tartozó Nagy-Ida községben megtartatni szokott f. é. Orbán-Máté- és András-napi országos vásár ez évben kivételesen május hó 24-ik, szeptember hó 19. és november hó 28-ik napján fog megtartatni. — **Vásárendelések.** A Beregmegyéhez tartozó Vásáros-Namény községben f. é. június hó 6-ikára eső országos vásár kivételesen f. május hó 30-ra lesz megtartva, ugyszintén a Maramaros községhez tartozó Borsa községben f. é. június hó 1-ére eső országos vásár megtartása ez évben f. május hó 23-ra engedélyeztetett. — A földmívelésügyi m. kir. miniszterium a **lőcsei vadász-**

társulat alapszabályait bemutatási záradékkal ellátta. — **Keskenyvágyú vasut** épül Paks Adony-Szabolcs-Székesfehérvár felé. Az engedélyezési tárgyalások f. é. június hó 3-án tartatnak meg. — **Új helyi érdekű vasut létesítése.** Derecske községe, mint értesülünk, a H-Bagostól Derecskéig vezetendő szárnyvasutvonal kiépítéséhez 80 ezer forinttal járul. — **Sport.** A bécsi derby erősen foglalkoztatja a sportvilágot. Sorsa jövő vasárnap, azaz f. május hó 29-én dől el. — **Báró Springer** ez évben vette meg a Stronczian-Kisbaba csikót 4050 frtért, mely a vasutra történt hűrakodásnál oly erős sértést szenvedett lábain és inain, hogy versenyelőkre nem lesz használható. Mult évben 10 950 forintot vett Petrarch-Howesvater pejméne nemsokára a vétel után kimult. — **Szerencsétlen löverseny.** A budapesti tavaszi löverseny 6-ik napján Hall, a kitűnő angol jockey, leesett lováról és néhány perc múlva meghalt. A versenyen külömben a 10,000 frankos díjat „Weer Horn“, az eladó-versenydíjat Lossonczy Gyula „Olivá“ja, a 3000 frankosat gróf Baththyány Elemér „Gaga“ja nyerte el. — **Békésmegye** a községi faiskoláról és a közutak mellékeinek befásítására vonatkozólag szabályrendeletet alkotott, mely a községi kötelezettség elvére van fektetve. — Zsibó vidéken egy **üveggyár** alapításán fáradoznak, mely az erdőállomány és földanyag kihasználására jó hatással lesz. Egyelőre a kavicsanyag földtani kísérletezésére lett terelve az ügy.

Időjárás. Északon a légnyomás általánosan alacsony és két depreszióznak a körvonalai ott tisztán észrevehetők. Közép és Dél-Európában a légnyomás emelkedett és itt nagyobb terjedelmű maximális területre találunk. Ezen eloszlás mellett az időjárás északon borult, esős és hűvös, délen száraz és enyhe. Hazánkban a felhőzet változó, egyes helyeken esett az eső, a reggeli hőmérséklet emelkedett. *Derült, száraz és melegebb időt várhatni.*

Elismerő iratok Bertram testvérek **patkánypusztító szeréről**, kitüntette az 1890. évi bécsi erdészeti és mezőgazdasági kiállításon stb.

Bertram testvér uraknak Temesvárt.

A nekünk küldött patkányszerrrel teljesen meg vagyunk elégedve és kitűnően hatott, mondhatjuk, hogy e szer nem szédelges és ajánljuk mindenkinek e biztos szert, egyszersmind kérünk még 12 palaczkot utánvét mellett küldeni.

Tisztelettel

a legfelsőbb családi birtok cs. és kir. gondnoksága,

Smititzen, Csehország.

Ezen próbaképen küldött patkánykiirtási szer nagyon jó hatással bír és kérjük még 24 palaczkot utánvét mellett nekünk küldeni. Teljes tisztelettel

primási bajosi kerület intézősége Bajson.

Örömmel tanusítom önnek a nekem küldött patkánypusztító szernek jó hatását. Tisztelettel

Lobkowitz herczeg mű- és kereskedelmi kertészete,

Eisenberg, Csehország.

Kérünk postautánvétellel 6 palaczk patkányszert küldeni, az utolsóval igen meg voltunk elégedve.

Lichtenstein János herczeg gondnoksága, Eisenberg

a. d. March.

Kérek 6 üveget az ön felülmulthatatlan patkányszereből azonnal küldeni. Tisztelettel

Kinszky herczeg gondnoksága Budenitzon.

Tisztelettel kérünk az önök sokaktól dicsért patkányszereből 6 üveget küldeni. Tisztelettel

Salm herczeg gondnoksága, Czernahora, Morvaország.

Ezenkívül még számos dicsértő-levelek birtokában vagyunk, melyeket bármikor, bárkinek kívánatra rendelkezésre bocsátatnak.

A t. olvasó-közönség b. figyelmét felhívjuk hirdetésünkre.

Kereskedelem és tőzsde.

Budapesti gabonátőzsde.

Május 24. jegyzések 100 kqkint.

Búza			
Ciszavidéki	73-74 kilós..	7 80 —	8 35 3 óra
—	75-76 „ „	8 20 —	9 80 „
—	77-78 „ „	8 80 —	9 05 „
—	79-80 „ „	8 90 —	9 15 „
Pestvidéki	73-74 „ „	7 80 —	8 35 „
—	75-76 „ „	8 20 —	9 80 „
—	77-78 „ „	8 80 —	9 05 „
—	79-80 „ „	8 90 —	9 15 „
Fehérmegyei	73-74 „ „	7 80 —	8 35 „
—	75-76 „ „	8 20 —	9 80 „
—	77-78 „ „	8 80 —	9 05 „
—	79-80 „ „	8 90 —	9 15 „
Bácskai	73-74 „ „	7 80 —	8 35 „
—	75-76 „ „	8 20 —	9 80 „
—	77-78 „ „	8 80 —	9 05 „
—	79-80 „ „	8 90 —	9 15 „
Bánsági	73-74 „ „	7 80 —	8 35 „
—	75-76 „ „	8 20 —	9 80 „
—	77-78 „ „	8 80 —	9 05 „
—	79-80 „ „	8 90 —	9 15 „
Északmagyarorsz.	73-74 „ „	7 70 —	8 25 „
—	75-76 „ „	8 10 —	8 70 „
—	77-78 „ „	8 70 —	8 95 „
—	79-80 „ „	8 80 —	9 05 „

Rozs	8. — — 8.30 kézp
Árpa, takarmány	5.45 — 5.65
— maláta	6.25 — 7. —
— sör	7. — — 8. —
Zab	5.40 — 5.70
Tengeri új	4.75 — 4.85
Káposzta-repcze	11. — — 12. —
Bánsági-repcze	11. — — 12.75
Vadrepce	5.25 — 5.75
Lenmag	11. — — 12. —
Kendermag	12. — — 12.50
Lencse	9. — — 15. —
Borsó	11. — — 13. —
Bab, fehér nagyszemű	6. — — 6.50
— törpe	7.50 — 8. —
— barna	7. — — 7.25
Köles	5.25 — 5.75
Bükköny	5.25 — 5.50
Vöröshere	60. — — 66. —
Luczerna	40. — — 44. —
Esparsette	13. — — 13.50
Mohar	5.50 — 5.75
Mák, kék	32.50 — 33.50
— szürke	29.50 — 30. —
Köménymag	19. — — 21. —

Határidők árfolyama a külföldi gabona-tőzsdéken.

	máj. 20.	máj. 21.	máj. 23.
Bécs. (100 kgrként frtkban.)			
Búza máj-jun.	8.88	8.87	8.76
— öszre	8.32	8.31	8.24
Rozs máj-jun.	8.66	8.66	8.62
— öszre	7.59	7.58	7.51
Zab máj-jun.	5.80	5.79	5.80
Tengeri május-juniusra	5.24	5.25	5.21
Berlin. (1000 kgrként márkában.)			
Búza máj.	185.25	186.50	187.50
— jun.-jul.	185.20	186.50	187.50
Rozs máj.	196.50	197. —	197. —
— jun.-jul.	188.50	188.25	190.25
Zab máj.	146.75	147.50	149. —
— jun.-jul.	147.25	148. —	149. —
Páris. (100 kgrként frankban.)			
Búza folyó óra	24.10	24.10	24. —
— jun.	24.25	24.40	24.25
— jun.-aug.	24.60	24.75	24.60
— utolsó 4 óra	24.80	24.80	24.80
Liszt folyó óra	53.10	53.60	53.50
— jun.	53.60	53.80	53.50
— jul.-aug.	54. —	54.30	53.90
— utolsó 4 óra	54.50	54.80	54.60
New-York (bushelként cents-ben.)			
Búza máj.	92 1/4	91 3/4	90 1/4
— jun.	92 1/2	91 1/2	90 —
— jul.	93 1/4	92 1/4	91 1/8
Tengeri máj.	58 1/4	57 3/4	58. —

Határidők árfolyama Budapesten.

	máj. 20.	máj. 21.	máj. 23.
Búza			
1892. máj.-jun.-ra	8.52	8.59	8.53
1892. szept.-okt.-re	8.07	8.13	8.16
8.35	8.35	8.35	8.45
8.05	8.05	8.05	8.05
Tengeri			
máj.-jun.-ra	4.86	4.89	4.88
4.92	4.92	4.81	4.88
Zab			
1892. máj. jun.	—	—	5.34
1892. öszre	5.43	5.46	5.36
5.39	5.39	5.39	5.39
Káposztarepcze			
1892. aug.-szept.-re	12. —	12.10	12.10
11.80	11.80	12.05	12.05

(A. A.) Budapesti gabonatőzsde, május 23-án. Miután szombaton a buza-üzletben lényegesen magasabb amerikai jegyzésekre némi szilárdabb irányzat kapott lábra 7000 q forgalom mellett, ma szép meleg időre és olcsóbb amerikai jegyzésekre valóságos batorialanság vett erőt az üzletben és az árak készáruiban 15 krral estek. Tulajdonosok sürgősen kínálják áruikat, minthogy több vagon buza érkezett, malmok meg csak tartózkodva láttak hozzá a vásárlásokhoz, csak 10,000 q-t vettek és ez eredményezte a nagy hanyatlást. A határidők hasonló mértékben estek, pedig délután 1 1/2 márkányi emelkedést jelentettek Berlinből, de ennek alig volt hatása. Az üzlet teljesen az időjárás behatása alatt áll és ez bizony buzára nézve jó eredménnyel kecsegtet. A készletek elég nagyok, hogy aratlásig a fogyasztás igényeinek eleget ténnyenek és ez aztán érvényesíti hatását az üzlet hangulatára, mely mindenütt elterőleg az eddigi tapasztalatoktól, rendkívüli korlátolt és nyomott irányzatú. A külföldi piacokon is folytonos kisebb váriációk mellett lanya hangulat dominált, dacára az amerikai készletek, valamint az indiai

szállítások apadásának. A mult heti hozatalok kitétek kb 87,000 q-t, az elvitelek kb. 23,000 q-t, a forgalmat pedig 85,000 q-ra becsülik.

Rozs. A mult hét legutolsó napjaiban tapasztalt érdeklődés a mai napon újra elenyészett; a kereslet ugy a fogyasztók, mint a kivitel részéről igen csekély és a kevés üzlet, mely létre jött, jóval olcsóbb árakon kötöttet. Mig mult héten Debreczenben 8 frrtal kelt el, ugy ma 7-60 frrtal adtak el. Bicskén 8-30 frrtal kelt. Az ösi rozs aránylag szilárd 7-20—25 frrtal jegyeztetik, minthogy a vetések ritka állásáról panaszokdnak.

Árpa: Takarmányáruiból elkelt csekély mennyiség 5-55 frrtal; jó minőségű inkább találna vevőre, azonban nem kínálhatik. Általában igen kevés a forgalom.

Tengeri: Ugy Kőbányán, mint helyben a készáru üzlet teljesen pang; ára névleg Kőbányán 4-9) frrt; különben a kevés áru ára megfelel a május júniusi terminus árának. A mi áru felérkezik, az kivétel nélkül felmondásra kerül és a fogyasztók veszik át, kik egész széleskörűen a határidő-piaczon fedezik. Ma felmondattott f. hó 28-ki átvételre 8000 q.

Zab igen lanya irányzatú. A hozatalok jóval fölmulják a keresletet és így a fogyasztók, kik különben is tartózkodók, 10—15 krral olcsóbban vásárolhattak. A forgalom csekély.

Repcze Készáru alig került eladásra; jó minőségű káposztarepcze 12 frrtal, sőt többet is ért el Aug-szeptemberi határidőre hanyatlott a kedvező meleg időjárás következtében; 11-80—12 frrtal jegyez.

(A. A.) Budapesti gabonatőzsde, május 24. A buza-üzletben az irányzat lanya, hanyatló volt, a kínálat gyenge, de sürgős, a malmok azonban tartózkodók voltak így az árak ujabb 10—15 krnyi csökkenést szenvedtek; a forgalom kb. 8000 q-t tett ki. Határidőre szintén további terjedelmet nyert az áresés a tartósnan jó időjárás következtében. Zárul máj-juniusra 8-30—32, öszre 7-96—98 frrtal. Amerikából is olcsóbb kurzusokat jelentettek nagy realitások folytán, dacára, hogy a visibte supply 4 1/2 millió bushellel csökkent. A többi gabonaművekben csekély volt a forgalom, a hangulat lanya. **Rozs** 10 krral esett; Kis-Kőrösön 7-90 frrtal kötöttet; helyben ára 8—8-30 frrt közt váltakozik. **Árpa** változatlan, elhanyagolt. **Tengeri** 5 krral olcsóbb; elkelt Kőbányán 4-88 frrtal, Szarvason 4-45 és 4-42 1/2 frrtal Zabban kevés üzlet kötöttet, ára változatlan. Délkor jegyez: tengeri máj-juniusra 4-85—87, jul.-aug.-ra 4-95—97, zab máj-juniusra 5-34—36, öszre 5-35—37, repcze aug.-szept.-re 11-65—75 frrtal.

Lisztüzlet. Május 23. A lefolyt hét folyamán a buzaüzletben lábrakapott hanyatló irányzat a liszt-piaczon minden vételkedvet elnyomott; a malmok általánosságban mérsékelték jegyzéseket, mi azonban semmiképpen sem folyt be élénkítően a forgalomra. Kedvező tényképen konstatabható, hogy a 0—5 fajták a legtöbb malomnál többé-kevésbé hiányoznak és hogy a malmok maguk is keresik. A 6—8 fajtájú liszt ellenben csak úgy, mint eddig, még mindig elhanyagolt és a legkészségesebb árendgdmányek sem képesek a fogyasztókat a már hónapok óta hiába várt vételre serkenteni. Néhány jelentékeny vétel eszözöltetett Csehország és az osztrák vidékek részéről, főleg az első fajtaköb. Angolországban is eladatott néhány tétel 0 lisztben, erősen nyomott árnaknál.

Átlagos árak:	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	15.20	14.10	13.40	12.80	12.10	11.60	10.30	9.30	5.80

Konzentrált takarmányok. — Korpa. A finom fajtájú ára, dacára a javult fogyasztásnak és csekély termelésnek nem javult; a goromba minőségű elhanyagolt és olcsóbban szerezhető be. Árak: finom 4—, goromba 4-10, rozskorpa 4-80 frrt. — **Malatácsira** 4-50—5-25 frrt. — **Árpadara** zsákosról 5-85—6-10 frrt. — **Olajpogácsa** 5-50 frrt 100 kg.-ként.

Ipartermények. — Szesz. Változatlan hangulatnál jegyez: nyers szesz 17-50—18 frrt, finomított, adózva 55-50—56 forintot. — **Kőolaj.** Az időjárás következtében nagyobb a szükséglet, mint a mult év ez idejében és öszre is nagyrészt fedeztetett a szükséglet kötés által. Jegyez: elsőrendű amerikai 21.—, elsőrendű orosz 19-25, elsőrendű szalon 18-25 frrt. — **Repczeolaj** 36— frrtal jegyeztetik.

Szilva és szilvaiz. Május 20-án. (Markó Albert budapesti nagykereskedő cég heti jelentése a «Köztelek» részére.) Szilva. Effektiv áruban a készletek már igen kicsinyek, miért is a tartós kereslet folytán a tulajdonosok árujokért magasabb árakat követeltek, ugy, hogy boszniai 120 drbos 6 1/2—6 3/4, 100-as 8—8 1/2 és 85 drbos 11 1/2 frrtba került 56 kilónként. Október-novemberben szállítandó szilvának az árai szilárdan tartották magukat, mert a termelők a helybeni piacon tartósnan vevők gyanúnt lépnek fel, a mi legjobban bizonyítja, hogy a kiltások az új termésre nem a legjobbak és hogy a mostani árakhoz bizalommal vannak. Különösen boszniai szilva élénk keresletnek örvend, s szokvány minőségű 8 1/2, 100 dbosért 9 1/2, és 85-ös 11 1/2 frrtjával lón fizetve 56 kilónként. Szerbiai szilvából minden minőségű 1/4 frrtal olcsóbban volt kapható. Szilvaizben ugy eff-ktiv, valamint kötésű áru is élénk keresletnek örvendett, minek folytán prima szlavoniai szilvaiz ára azonnali szállításra 20 frrta, szerbiai tranzitú áru pedig 19 frrta szökött fel. Szeptemberi-októberi szállításra szlavoniaier 18 1/4, szerbiaier pedig 17 1/4 frrt fizettek 100 kilónként.

Zsirneműk. Május 20-án. (Markó Albert cég jelentése a «Köztelek» részére) Árváltozást nem jelezhetünk, nehéz táblás szalonában élénk kereslet mutatkozik, holott könnyű szalonna teljesen el volt hanyagolva. Disznósír hordósul 54, fehér táblás szalonna 4 dbos 46, 3 dbos 48 és vidéki pörköltszalonna 45 frrtba került 100 kilónként.

Élelmiszkek a budapesti hetivásáron. 1892. május hó 24. (A fővárosi vásárigazgatóság jelentése a «Köztelek» részére)

Halvásár a halléren. Gyenge kereslet folytán az e heti vásáron a forgalom igen lanya volt. A piacra hozott mintegy 20 mm-zsa halkészletnek kb. fele talált szilárd irányzattal a mult heti árak mellett vevőre.

Baromfi. Hozott a Fővámterre vaspályán Jászkesér, Orosháza, Gyoma, Jászberény, Tápógyörgye, Dévaványa, Szalonta és Szabadzállásról kb. 3200 db; gőzhajón Dunapataj, Harka, Apostagról kb. 640 db; 8 kocsin Sárkeresztúr, Laczbáza, Makád, Czegléd, Lajos-Mizse, Vasad, Jászberény és Gyönből kb. 1100 db; helyb. árusoktól kb. 300 db, összesen kb. 5240 db. A vásár élénk, a készlet nagyobb része gyorsan elkelt. Nagyban árak páronként: tyúk 1-30 1-40; csirke 50—95; récze javított 2-10—2-40; liba javított 3-20—3-50; liba sovány 2-20—2-50; pulyka sovány 2-70—2-80 frrt. — Az újavásárrétre a szokott helyekről vaspályán kb. 3600 db, szekéren kb. 1500 db, helybéli kb. 2000 db, összesen m. e. 7100 db baromfi hozott. A felhozatal ma gyengébb, mindamellett a kereslet igen lanya s a készlet nehezen talál vevőre. Jegyeztetik páronként nagyban és kicsinyben: tyúk 1-20—1-30, csirke 70—90, kappan hiz. 2-00—2-20, sovány 1-50—1-60; récze hizott 2-00—2-40; sovány 1-40—1-50; lud hizott 6-00—7-00, liba hizott 2-80—3-60, pulyka hizott 4-00—4-20; sovány 2-50—2-80; gyöngytyúk 1-20—1-30 frrtal; galamb pecsenyének 40—60 kron.

Tojás. Hozott a Fővámterre vaspályán Püspökladány, Ujszász, Lajos-Mizse és Hatvanról kb. 32,000 db; 5 kocsin Makád, Sárkeresztúr és Tökölről kb. 53,000 db; helybéli árusoktól kb. 800 db; összesen kb. 93,000 db. A vásár igen élénk, a kereslet nagy, mig eladók kezdetben tartózkodók és csak áremelkedés mellett adták el készletüket. Nagyban árak: 1 láda (1440 db) 2800—2830 kron; 20 db. 40 krétt. Az újavásárrétre Apezsántó, Hihalom, Serpes, Bia, Zsámbék, Hatvan, Horth, Szt. Márton Káha és Gödöllő kb. 31,000 db. tojás hozott. A mai felhozatal sokkal gyengébb a mult heti vásárinál. Jegyeztetik: nagyban és kicsinyben friss tojás 20—21 db 40 kr, 10) db 1-80 frrtal, 1 db 2 krajczáron.

Zöldsz. Hozott a Fővámterre 6 kocsin Üllő, Monor, Gyón és Némédéről kb. 32 q burgonya. A vásár élénk a készlet azonnal elkelt, zsákonként (á 35—50 kg.) 85—130 kron és 1 q 210—240 kron. Hozott továbbá a Ferencz József-rakparti piacra gőzhajón D. Földvár és Györből kb. 24 q, 1 q 1 kocsin Gyöngyösről kb. 6 q, helybéli kertészekről kb. 80 q, összesen 110 q vegyes zöldsz. A vásár élénk volt. Nagyban árak: 100 fej saláta 50—300 krig. Egyéb czikkekre nagyban eladás lényegtelen.

Gyümölcs. Hozott a Ferencz József-rakparti piacra vaspályán Stájerországból kb. 30 q alma és Szent-Endréről hajón kb. 10 q pözméte; összesen kb. 40 q gyümölcs. A vásár élénk. Nagyban árak: egy q alma 1200—1300 kron, a pözméte literje 6—8 kron.

Juhsajt, turó és vaj. Felhozott az újavásárrétre f. hó 24-én Jászberény, és Korponáról 4 szekéren juhsajt kb. 17 q juhturó kb. 23 q, vaj kb. 2 q. A kereslet lanya, eladatott nagyban és kicsinyben juhsajt kg.-ként 46—56 kr, juhturó 40 kr, vaj 80—90 krig.

Budapesti takarmányvásár (a VIII. ker. Teleky-téren 1892. május 24-én. A fővárosi vásárigazgatóság jelentése a «Köztelek» részére.) Felhozott 93 szekér réti széna, 48 szekér muhar, 45 szekér zsupszalma, 8 szekér alomszalma, 6 szekér takarmányszalma, — szekér kukorica száár, 3 szekér zecska. Közepes kereslet mellett jegyeztetik: réti széna 1-80—2-20, muhar 1-70—1-90 alomszalma 1-40—1-80, takarmányszalma 1-15—1-20 zecska 1-60—1-80 forint métermázsánként. Zsupszalma 100 kévéje 10—12 frrt, 1 kéve 12—14 krajczár, kukoricaszár 100 kévéje —, — forint, zecska 1 zsák 18—20 krajczár (sulya 11—12 kg.). Tengeri felhozatal a kőbányai mázstárrétre f. hó 20., 21., és 22-én összesen 61 szekéren m. e. 63 q, melyből lanya irányzattal eladatott q-ként 4-80—4-95 frrtal, hktl. 3-70—3-80 frrtal.

Állatvásárok.

Budapesti szurómarhavásár, május 24 en. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos telefonjelentése a «Köztelek» részére.) Ide szállított 391 élő borju és 129 élő bárány. Élénk vételkedv mellett a vásár gyors irányzatba nyert lebonyolítást. Árak: élő borju 36—42 kr kg.-ként. Bárány 3—6 frrt kivételesen 7 frrt páronként.

Budapesti juhvásár, május 22. (Wilhelm Ignác fővárosi állatorvos telefonjelentése a «Köztelek» részére.) Felhajtott: 540 birka ez részint helybéli, részint környékb. mészárosok vásároltak össze. Árak: 12—22 1/2 frrt páronként.

Bécsi marhavásár. Május 23 (A «Magyar Agrícola» jelentése a «Köztelek» részére.) Felhajtás: magyar 1910, galicziai 798, bukovinai —, német 1352, összesen 4960 db ökör, ebből 358 db sovány marha. A vásár kezdetben jól indult s a jobb minőségű áru mm.-ként 1/2—1 frrtal emelkedett; később azonban a kereslet csökkent

s a vásár lanya hízó-ökör prima friz, galicziai hízó-tertia 52—56 f, secunda 57—60 ban. Jobb minőségű friz, bika és tehén

Magyar hízó

Blau Testvérek, Böhm Vilmos, Gyár részvénytelő Gradinger József Gunwald és Gutzjahr M. és Hacker Mór Mo Hacker és Enger B. Stummer urad B. Stummer urad Józsefvárosi szmitő-gyár Ter Kovacsics J. Pé Lederer és Kálm Linzer K. és fia Löblé H. Nagy-Lőw Samuel, B-S Mittelmann és t Moskowitz Adol Neumann testvér Nyitrai Jakab, Szabó Sándor T Schwarz M. Ma Seidl és Bader, Spirituszgyár és t. Szeged

Erdélyi hízó

Czell Frigyes és Mendl Farkas, Voith Gregor, D

Bécsi sertés

távirata a «Köz» sertés, 5253 bak 42, kivételesen 4 tal sertés 36—45

Párisi juhvásár

távirat. Felhajtás

Valód

Haberf
Trie
Altenma

Heilige
mútr
BÉCS, Z

Fióküzlet:
Ajánlják
mútr

u. m. : guano, s kénsvavas amm Thomas-salak, stb a leg Leveleket és irodához. Bé kérjük inté

Magy. kir. államva 11162/III. szám.

A zágrábi t egy m. kir. dohány bérletére ezenel és szivar árusítása előreláthatólag f. e sági elárusítási enged be. A bérleti szerz árusításához szükség

s a vásár lanyha irányzat mellett zárult. Árak: magyar hizó-ökör prima 60-63, secunda 56-59, tertia 52-55...

Egyes eladások:

Table with columns: Magyar hizóörök, Ár, %.

Bécsi sertésvásár. május 23. (A Magyar Agrícola távirata a 'Köztelek' részére.) Felhajtás: 4967 db fiatal sertés...

Párisi juhvásár. (La Villette). Május 23. (Eredeti távirat). Felhajtás: 1727db, irányzat igen rossz.

Máté-szalkai marhavásár, április 25-én. (Eredeti József tudósítása a 'Köztelek' részére.) Felhajtás: Igás ökör, urasági, első osztályu 200 db, párja 300-400...

Nyitrai országos marhavásár, május 13-án. (Eredeti Géza tudósítása a 'Köztelek' részére.) Felhajtás: Igás ökör urasági első osztályu 47 db, párja 13 métermáza...

Kis-czelli marhavásár, május 16-án. (Jegyzői-hivatal tudósítása a 'Köztelek' részére.) A felhajtás vegyes volt...

Kiadóhivatali üzenetek.

B. J. Elemér. Becses sorait áttettük egyesületünk-höz elintézés végett, mert a tagsági díjakat az szedi be...

Az Országos magyar gazd. egyesület tulajdona.

Lapfelügyelő-bizottság: Gróf Desseffy Aurél, Nagy Dezso, Forster Géza, Kvassay Jenő, Máday Izidor, Rakovszky István...

Valódi pinczgau-, simmenthali-, berni-, algau-, innthali tehent, borjut és bikát, valamint eredeti pinczgau ménlovat szállít mérsékelt áron.

Haberfellner Károly Triesztling melletti Altenmarktban (Alsó-Ausztria) Heilinger János és társa műtrágyagyárosok BÉCS, Zwischenbrücken és Oderberg (Osztrák-Szilézia).

Lógereblyéket szénaforgató és fűkaszáló gépeket kézi járgányos és gőzmozdító-készleteket egyetemes többvasu ekéket kapáló és stb. töltögető a legjobb minőségben, minden versenyt kizáró áron szállít: Umrath és társa mezőgazdasági gépgyára váczki-körut 60. szám. Arjegyékkel kívánatra szivesen szolgálunk.

Arany- és ezüst-éremmel kitüntetve. Fröhlich Heinrich szarvasagancs-kereskedő és állatfej-készítő. BÉCS, XVI. ker., Burggasse 34. Különlegességek agancs-butorok és minden kigondolható vadászszoba-betendezési tárgyakban...

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetőség Zágrábot, 11162/III. szám. PÁLYAZAT. A zágrábi új m. á. v. pályaudvar csarnokában egy m. kir. dohány- és szivartózsda létesítetik...

lakhelyiség nélkül, bocáztatik rendelkezésre. Az elárutási helyiség világítása, fűtése és tisztogatása a bérlo gondját képezi. Bővebb felvilágosítást az alulirt üzletvezetőség III. osztálya nyújt.

papírokban a zágrábi gyűjtőpénztárhoz, akademički trg. 11. legkésőbb f. év május hó 31-iki déli 12 óráig nyújtandó be, a letétjegy azonban az ajánlathoz nem csatolandó. Oly ajánlatok, melyekhez óvadék le nem tétetett vagy olyanok, melyek a fenti határidő után érkeznek be, végül olyanok, melyek táviratilag tétetnek, figyelembe nem fognak vétetni.

!! ECLAIR !! permetező

a szőlő és a burgonya peronosporája ellen az egyedüli biztos védekező eszköz.

Vermorel-féle francia gyártmány.

**Az összes permetező-
zők között a leg-
jobb.**

**Minden versenyen első
díjjal kitüntetve.**

Egy darab ára 21 frt.

(Eddigi bolti ára 25 frt.)

Csomagolás 50 kr.

Megrendelések a kiadóhivatalhoz,
5 frt darabonkinti előleges bekü-
ldése mellett, intézendők.

A készlet korlátozott mennyiségű és
igy mielőbbi megrendelés ajánlatos.

Carbolineum

mint bevált mázó és védszer mindennemű fanemű rothadása ellen, mint épületfa, zsinyle-
tető veranda, kerítés, szin, hidgerenda, gazdasági szerek, kocsik szinberendezések stb.
A carbolineum megóvjaa a fát állandóan, és legjobb szerit szolgál házi gomba, férgek
szél általi roncsolás ellen. Csak valódi és hamisítatlan módon kapható

a vegyészeti termékek gyárában Türmitzen stb.
Bécs, II., Scherzergasse 14/I.

Postasomag 5 kilóval 1 frt 35 kr. Árjegyzék és prospektus ingyen és bérmentve. Ezenkívül
ajánlatnak: Creolin, nyers karbolsav, karbolsav, fertőtlenítő mész, vasgálic, tetőkátrány,
keménykátrány kívánt bármely mennyiségben.

ORSZÁGOS KIALLITÁS BUDAPEST 1885

KÖZREMŰKÖDŐI ÉREM
JELES TÁJKÉPFELVÉTELEKÉRT

BUDAPEST 1885

JURY 1885

Klász György

Fényképészeti műintézet

BUDAPEST

IV hatvani utca 18 sz.
1² emeleten

Elvállal mindennemű fényképi felvételeket, többszorosításokat gépek
ról, ipar-mű-és tantárgyakról, s a t.

PHOTOLITHOGRAPHIA, CZINKOGRAPHIA,
FÉNYNYOMAT, AUTOGRAPHIA, FÉNYMASOLAT

KÖZREMŰKÖDŐI ÉREM
JÓ PHOTOLITHOGRAPHIAKÉRT

BUDAPEST 1885

ORSZÁGOS KIALLITÁS

Strobentz testvérek Budapest vegyészeti és festékgár.

Gyár, iroda és raktár: IX., Üllői-ut 89/91. Fióküzletek: V., Akadémia-utca 3. és
VII., Király-utca 43. szám.

Ajánlják kenőcsök, összálló kenőanyagok és olaj gyártmányukat, mindennemű
vegyészeti, száraz föld és olajfestéket, lenolajkenczet, mázakat, kátrányfestékeiket
és sokféle háztartási és gazdasági cikkeit. — Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Egyesült tégla- és cementgyár részvénytársaság

Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 16. sz.

az építő közönség figyelmébe ajánlja mesterséges portland- és román-
cementkészítményeit, a melyek a budapesti állandó országház
építésénél a legnagyobb megalapozásra alkalmaztatik és jelenleg a
királyi várpalota építéseinél és a fővárosi esaternázásoknál is hasz-
nálatik.

**A gyár évenkinti szállító-képessége
350,000 métermázsa.**

Jótállás a németországi és bécsi cement normáliák szerinti minő-
ségért.

Számos kitüntetés és kiállítási érem.

SZIGETI LAJOS
szíj-, nyereg-gyártó és bőröndös

BUDAPEST, VIII., muzeum-körút 10.

A legnagyobb választék katonatiszti nyergek
és nyergeszekreken előírás szerint jutányos
árakon, ugyszinté civil nyergek és kocsi-
lőszerszámok minden izlésnek megfelelő
alakban és árban ostorok, lovaglő vesszők
és botok, utazóbőröndök, szer-
szám- és lőtisztító eszközök. — Képes kimerítő
árjegyzék külön katonai nyereg-szerekről és
külön civil urak részére.

Tartalékos tiszt urak nyergeszeket köl-
csönbe is kaphatnak.

Legújabb
kantár-tigók.

Árjegyzékek stb. illusztrációinak szánt clichék elő-
állítására szolgáló műtermet nyitott. Tervek és
rajzok, xylographia, zinkographia, gal-
vanoplastika, stereotypia stb. e
szakba vágó mindennemű
megrendelés legjob-
ban,

legjutányosabban
és kellő gyorsasággal tel-
jesítetik. Üzletfennállás 1885 óta.

Eduard Mathias Schuh

BÉCS, VI., Gumpendorferstrasse 114/a
XVIII., Czermakgasse 6.

Megrendelések és levelek kéretnek: VI. Gumpendorferstrasse 114. a.

Magy. kir. államasutak Budapest-jobbparti üzletvezetősége.
10786/II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államasutak Budapest-személypályaudvar állomásán levő olajgázgyár
épület kibővítendő és egy új gázharang épület és kátránygödör létesítendő.
Ezen bővítési és építési munkáknak biztosítására ezennel nyilvános pályázat
hirdetjük, melyre a versenyfeltételek szerint felszerelt és bélyeggel ellátott ajánlatok
legkésőbb folyó évi május hó 31-én déli 12 óráig a m. kir. államasutak Budapest-
jobbparti üzletvezetőség titkárságánál benyújtandók.
Később érkező ajánlatok nem fognak figyelembe vétetni.
Bánatpénz fejében legkésőbbén május hó 30-án délelőtti 11 óráig 800 frt, azaz
nyolczszáz forint készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban, az
alább említett üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál lefizetendő.
Készpénz után kamat nem követelhető, az értékpapirok pedig tizennégy napnál
nem régibb utolsó napi árfolyam szerinti értékben fogadtatnak el, névértéken felül
értékpapirok egyáltalában el nem fogadtatnak.
Az ajánlatok borítékai »Ajánlat a m. kir. államasutak budapesti személypálya-
udvar állomásán levő olajgázgyár kibővítési munkáira« felirással látandók el.
A végrehajtandó munkákra vonatkozó versenyfeltételek, szerződési tervek és
költségvetések folyó évi május hó 20-ától kezdve a Budapest-jobbparti üzletvezetőség-
nek építési és pályafentartási osztályában naponta 8—12 óráig délelőtt betekinthetők.
Budapesten, 1892. május hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Magyar királyi
Üzletvezetőség
11341/L. c. sz.

Pályáz

repce égő-
A magy.
tósége az 1892.
15 ig vonala re-
kenő-olaj szállít-
hirdet.
Az ezen
vetkezők:

A szállítá-
érvényben levő
szállítási feltéte-
kiadott és lámp-
vonatkozó külö-
közlendő.

Ezen szál-
utak összes üz-
pedig az igazg-
lefizetése vagy
kron megszerel-

Mindegyi-
szállítási feltét-
és elfogadja.

Az üzlet-
hogy a fent e-
a szükségletre,
kevesebbet meg-
biztosított men-
szerint havi ré-
tetni; ennél fog-
mindig legalább
saját raktárán.

Minden a-
lönleges szállítá-
ajánlatával egy-
beküldeni.

Minden a-
talmu palackok-
jegyével ellátva

Kikötetel-
olaj szállítmány-
belföldön gyárt-
Az ajánla-
Az egyszé-
grammonként és
számokkal és be-

A hordók-
államasutak tu-
A szállítá-
központi hálózta
ellenben az olaj-
a kolozsvári sze-

Az ajánl-
összes magyaros-
kaphatók.

A szállít-
külön segélyal-
1/10-ed százaéka-
Az 50 ke-
telt ajánlatok k-
kenő repce-ol-
hó 10-ének déli
osztályfőnökéne
beküldendők.

Bánatpén-
kének megtelel-
alkalmas érték-
déli 12 órájáig
táránál letendő
megemlítettő,
hoz nem esatol-

Miután a-
közlendők, min-
határozatig a-
Megenge-
mint annak esz-

Ezen felté-
nok, melyek né-
táviratilag tétel-
az előirt bánat-
nem számíthat-

Végre a-
letvezetősége fe-
latok közt, tek-
badon választi-
nyiségből tetsz-
átengedhesse o-
szállítást is el-
ban világosan
végre, hogy a-
tehesen,

Kolozsva

(U

Magyar királyi államvasutak.
Üzletvezetőség Kolozsvárt.
11341/I. c. szám.

Pályázati hirdetmény

repcze égő- és repcze kenőolaj szállítása iránt.

A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége az 1892. évi július hó 15-től 1893. évi július hó 15-ig vonala részére szükséges repcze égő- és repcze kenőolaj szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az ezen idő alatt szükséges mennyiségek a következők:
repcze égőolaj 450 q.
repcze kenőolaj 80 q.

A szállítás a magy. kir. államvasutaknál jelenleg érvényben levő 129381/91. sz. alatt kiadott általános szállítási feltételek szerint, valamint 39986/92. sz. alatt kiadott és lampa, illetőleg kenő repcze-olaj szállítására vonatkozó különleges szállítási feltételek alapján eszközözendő.

Ezen szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak összes üzletvezetőségénél megtekinthetők vagy pedig az igazgató-ság gazdasági hivatalánál, a vételár lefizetése vagy beküldése mellett 25, illetőleg 15-15 kron megszereshetők.

Minden ajánlattevőtől feltételeztetik, hogy ezen szállítási feltételeket teljes terjedelmükben jól ismeri és elfogadja.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy a fent említett mennyiségekből, tekintet nélkül a szükségletre, tetszése szerint 25% erejéig többet vagy kevesebbet megrendelhesen és kijelenti, miszerint a biztosított mennyiség nem egyszerre, hanem a szükség szerint havi részletekben fog megrendelteni és átvétetni; emellett a nyertes szállító cég köteles lesz mindig legalább egy hónapra eső részletmennyiséget saját raktárán készletben tartani.

Minden ajánlattevő tartozik a fent említett különleges szállítási feltételek 3. §-ban említett mintákat ajánlatával egyidejűleg bérmentve az üzletvezetőséghez beküldeni.

Minden olajminta két minta, egy kőnyit tartalmazó palackokban (jól bepecsételve és az ajánlattevő jegyével ellátva) beküldendő.

Kikötöttük, hogy ugy az égő, mint a kenő repcze-olaj szállítványok magyarországi nyers anyagból és belsőleg gyártva legyenek.

Az ajánlati minták a gyártási hely kitüntetendők. Az egység ár tiszta súlyra és pedig 100 kilogrammonként és minden olajnem részére külön-külön számokkal és betűkkel kiteendő.

A hordók minden kárpótlás nélkül a magy. kir. államvasutak tulajdonába mennek át.

A szállítás bérmentve a magy. kir. államvasutak központi hálózatának valamely állomásán eszközözendő, ellenben az olaj minőségi és mennyiségi átvétele csakis a kolozsvári szertárban fog eszközölni.

Az ajánlati minták az üzletvezetőségénél és az összes magyarországi ipar és kereskedelmi kamaráknál kaphatók.

A szállító köteles lesz intézetünkkel létesített külön segélyalaphoz az érdembe hozandó összegnek 1/10-ed százalékával adományképen hozzájárulni.

Az 50 kros magyar bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlatok következő külczimrel: **«Ajánlat égő és kenő repcze-olajra 11341. számhoz»** 1892. évi június hó 10-ének déli 12 órájáig az üzletvezetőség általános osztályfőnökének benyújtandók vagy oda posta útján beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. évi június hó 9-ének déli 12 órájáig a kolozsvári üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál letendő. Az ajánlatban a megtörtént letétel megemlítendő, de az arról nyert letéti jegy az ajánlat-hoz nem csatolandó.

Miután az egyes mintákkal minőségi próbák eszközöndők, mindegyik ajánlattevő az e felett hozandó határozatig ajánlatával kötelezettségben marad.

Megengedtetik ugy az egész kiirt mennyiségre, mint annak csak egy részére ajánlatot tenni.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőig érkeznek, vagy táviratilag tételnek, végre oly ajánlatok, melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tétel, figyelembe vételre nem számíthatnak.

Végre a magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége fenttartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közt, tekintet nélkül az ajánlat feltételeire, szabadon választhasson, továbbá, hogy az ajánlott mennyiségből tetszése szerinti rész mennyiség szállítását is átengedhesse oly formán, hogy ajánlok az ily részbeni szállítást is elfogadni kötelezettenek, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre, hogy a cél elérésére másféle intézkedéseket is tehesen.

Kolozsvár, 1892. május hó 7-én.

Az üzletvezetőség.

(Utányomat nem díjaztatik).

Szöleink

ujjaalakítása.

Irta: Baross Károly.

Ára: 1 frt.

Kapható a kiadóhivatalban

A

gabonafélék termesztése

Irta:

CSERHÁTI SANDOR.

Bolti ára 2 frt.

Megrendelhető a kiadóhivatalban. 221

Magy. kir. államvasutak.
69621/92. sz.

Hirdetmény.

A magyar kir. államvasutaknak Szombathely állomásán létező mozdony-szerelő műhelyépület kibővítésének létesítéséhez szükséges összes munkák biztosítására ezennel nyilvános ajánlati tárgyalás hirdetetik.

A tervek, a költségvetés és az egységár jegyzéki minta, a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, a magyar kir. államvasutak magasépítési ügyosztályában (Andrássy-ut 73. III. emelet 39. ajtó) a hivatalos órák alatt, hétköznapokon d. e. 8 órától u. 2 óráig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 9 órától déli 12 óráig megtekinthetők.

A munkák tárgyában teendő ajánlatok legkésőbb 1892. évi május hó 31-én déli 12 óráig nyújtandók be a kiirt igazgatóság jogú osztályánál (Andrássy-ut 75. szám, II. emelet 18. ajtó).

Minden ajánlat ivenkint 50 kros bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal ellátva nyújtandó be:

«Ajánlat a Szombathely állomásán létező mozdony-szerelő műhely kibővítésére».

Megjegyeztetik, hogy csak az összes munkákra vonatkozó ajánlatok vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok benyújtását megelőző napon, azaz 1892. évi május hó 30-án déli 12 óráig 1200, azaz egyezer-kétszáz o. é. frt bánatpénz lesz a magy. kir. államvasutak központi főpénztáránál (Andrássy-ut 75. földszint) vagy készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letendő.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számítatnak, de a névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett írásbeli ajánlatok szolgálhatnak tárgyalás alapjául.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

Budapest, 1892. május hóban.

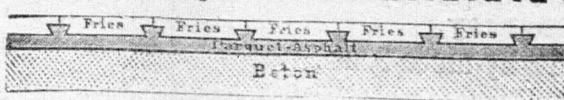
Az igazgatóság.

(Utányomat nem díjaztatik.)

Önméltósága bellusi Baross Gábor magy. kir. kereskedelemügyi és

KLENK GYULA

cs. és kir. kizárólagosan szabadalmazott
aszfalt parket-vállalata

A közegészségügyre nagyfontosságú ujdonság! Por- és gombamentes, meleg, száraz, de különösen elpusztíthatatlan padozat-szerkezet. Ki van zárva minden nedvesség áthatolása, fereg tartózkodása vagy elszaporodása. Alkalmazása vidéken különösen ajánlható: **kastélyok, nyaralók, fürdők- és lakszobákban**, továbbá alá nem pinceszett helyiségekben. Alkalmazása puhafából — olcsósága miatt — **magtárakban és hombárakban** lehetetlenné teszi a káros penészgomba, valamint patkányok és egerek fellépését.

Központi iroda: **Budapest, VII., Csömöri-ut 18. szám.**

Önméltósága gróf Csáky Albin m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urak által elismerve és kitüntetve.

Herzmann Zsigm. és Társa

vizhatlan szövetek es ponyvagyárak és vízmentes takaróponya kölcsönintézete.

BUDAPESTEN, V. ker., Zrínyi-utca 4. sz.

Saját gyár: **Erzsébetfalván.** — Iroda és raktár: **Zrínyi-utca 4. sz.**

Ajánlja általánosan mint legkitünőbbnek elismert gyártmányait a legolcsóbb áron, ugyanint: rugany mézga-ponyvát, tökéletesen ruganyosak, nem ragadósak és különös tartósságuk. Természetes színű telített ponyvák legjobbjaitonálvaszomból repcze és gabona betakarításához. **Vizhatlan esőköpenyek** a legkitünőbb gyapjú- és szőnyegszövetből, divatos betakarításához. **Vizhatlan vitorlavászomból.** Gabnászakok legjobbjai minőségben és nagy választékban. — Árjegyzékek es minták bérmentve.

Távirati czim: **Herzmann társa** Budapest. — Telefon 1299. szám.

Kerti permetező-készülék ára 2 frt.

Dupla permetező-készülék állandó sugárral 8 forint 50 kr.

Vizonteladók százalékban részesülnek. Kapható

L. Pösch bádogosnál

Bécs, Hernals, Blumengasse 32.

Előállít madárfürdőházat, viztartályt, léghuzam-védőt ablak- és ajtóhoz a legjobb minőségben.

CARBOLINEUM AVENARIUS

«egyedüli eredeti gyártmány».

A legzélszerűbb és legolcsóbb fertőtlenítő máz-szer, minden fatárgy és gazdasági épület részére, továbbá a legjobb védszer rothadás, gombaképződés és belső korbadas ellen. A fának szép dióbarna színt kölcsönöz. A mázolat minden munkás végezhető. 5 kilós postacsomag frt 1.60 bérmentve. Kérjük minden utánzatra szorgosan figyelni, rendelményeknél pedig keressek mindig a cs. és k. kiz. szabadalmazott és védjegyünkkel ellátott eredeti gyártmányunkat.

Cs. és kir. kiz. szab. ANTISEPTIKUM SCHRANZHOFER-től

Egyedüli szagtalan és legolcsóbb fertőtlenítő védszer állati ragályos járvány ellen, valamint az

IZOMEROSITÓ SCHRANZHOFER-től.

Elismert legjobb mosdóvíz lovak részére. Ajánljuk továbbá **CREOLINUNKAT** stb. — Árjegyzékek, bizonyítványok, használati utasítások stb. ingyen és bérmentve.

AVENARIUS és SCHRANZHOFER

carbolineum-gyár

Budapest, VII., Csömöri-ut 18.

Kammerer am Altersee uradalmi igazgatósága (Felső-Ausztria) elad telivér

Yorkshire malaczozt

dijazott kan származéka. Ugyanott bármikor kapható első fajú tenyészbika és tehénborjú Oberinthalhegyi törzsből

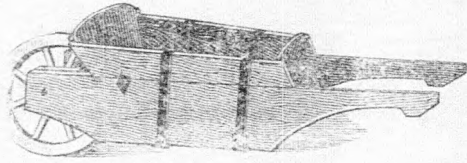
NAY TESTVÉREK

faipar és szállító-eszközök gyára

a váci magy. kir. országos fegyházban

BUDAPEST,

VI., Podmaniczky-utca 2. sz.,

Telefon-szám 121.

ajánlják a tek. építészeti hivatalok, ármentesítő társulatok, földmunka vállalkozók, gazdák figyelmébe dusan felszerelt raktárakat szállítóeszközökben, u. m.: a legkülönfélébb talicskák, lóutáni taligák (Cariotta), téglavetődekhez szükséges összes eszközök, továbbá mindennemű létrák, a legkülönfélébb nyelek, falapátok, szénahányó-, trágya-stb. villák, igás-, rugós- és más kocscik és minden e szakba vágó tárgyak a legártósabb kivitelben, minden erősen vasalva, a kivitelhez mért nagyon olcsó ár. kon. — Kiváratra részletes árjegyzék bérmentesen.

Magyar királyi

államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége.

20453 Ic. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Budapest-balparti üzletvezetősége 1892. július hó 15-től 1893. július hó 15-ig terjedő idő alatt szükséges és az alábbi táblázatban összefoglaló anyagok szállítása iránt ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Anyag-lajstrom		T á r g y	Egy-ség	Összes szükséglet
osztály	tétel szám			
IV	37	Égő reepeolaj (lámpaolaj)	q	1000
	1	Kenő-repeolaj	»	500

Ugy az égő- mint a kenő-repece olajból külön-külön két-két üvegen egy-egy kilogramm küldendő be minta gyanánt. A fentebbi táblázatban foglalt mennyiségek, csak a megközelítő évi előirányzatot képezik, ennél fogva az üzletvezetőség fentartja magának azon jogot, hogy a kiírt mennyiségnél egy negyeddél többet vagy kevesebbet is szállíthasson. A szállítások a 129381/91. szám alatti általános és a fentebbi anyagokra vonatkozó 39986/92. sz. különleges szállítási feltételek alapján eszközözendők. Ezen feltételek a magyar kir. államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Andrássy-ut 73. sz., II. em.) vagy pedig az üzletvezetőség általános osztályánál (anyag- és leltár-beszerzés Budapest, VI., Teréz-körút 62. sz., I. emelet, 9. ajtószám) a hivatalos órákban naponként megtekinthetők vagy a megállapított ár előzetes lefizetése mellett a budapesti nyomtatványtárnál posta útján is megszereshetők, megjegyezvén, hogy a különleges szállítási feltételekért 15 kr. az általános feltételekért pedig 25 kr. fizetendő. Mindegyik ajánlóról feltételeztetik, hogy az illető a szállítási feltételeket ismeri és egész teljességében elfogadja. Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy addig is, míg az ajánlatok felett döntőleg határozza, egyes ajánlatoknál az ajánlati árban megrendeléseket tessen. Az illető ajánlatok ezen megrendeléseket teljesíteni köteleztetik, anélkül azonban, hogy ebből folyólag valamely anyagszállításának átengedését követelhetnék. Az ajánlatban minden kétséget kizáró módon megnevezendő azon gyár, vagy termelési hely, hol az ajánlott anyag készíttetni vagy termelteni fog és fentartja magának az üzletvezetőség azt a jogot, hogy kiküldött közegei által arról barmikor meggyőződést szerezhesse.

Mindazon cégek, melyek a magyar kir. államvasutakkal szállítási viszonyban mindeddig nem állottak, tartoznak a szállító képességüket és megbízhatóságukat igazoló kereskedelmi kamarai bizonyítványt az ajánlatához csatolni. Minden ajánlott cizkre nézve világosan megemlítendő, hogy hazai vagy külföldi gyártmány avagy termelék-e, illetőleg vajlon hazai vagy külföldi származásu nyers anyagból készült-e? Az olajok származását ajánlattevő azon hazai kereskedelmi és iparkamara által kiállítandó bizonyítványval tartozik igazolni, melynek kerületében a termelési vagy gyártási hely fekszik. Mindegyik szállító köteles a munkaképtelenné vált vagy elhalt és nyugdíjgényre nem jogosított m. kir. államvasuti alkalmazottak, illetőleg azok családtagjai segélyezésére létesített alaphoz a szállításai után érdembe hozandó összegek 1%₀₀ (egy tized) százalékaival hozzájárulni, mely járuléka a számlák kifizetése alkalmával levonásba fog hozatni. Az 50 kros bélyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve ezen külcimmal: »Ajánlat 20453/92. számhoz« 1892. évi június hó 25. napján déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak Budapest-balparti üzletvezetőség I. általános osztályának vezetőjénél nyújtandók be vagy hozzá posta útján küldendők be.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott mennyiség értékének megfelelő 5% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1892. június hó 24. én déli 12 óráig Budapest-dunabalti üzletvezetőség gyűjtő-pénztáránál (VI., Teréz körút 62. sz.) leteendő.

Az értékpapírok a budapesti, illetőleg bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett t. zennegy napnál nem régebbi utolsó árfolyam szerint, de sohasem a névértéken felül számíthatnak. Az ajánlatban a megtörtént letét megemlítendő, az arról nyert letéti elismervény azonban az ajánlatához nem csatolandó.

Az ajánlati árak a táblázatban kitüntetett egységek szerint tisztán és olvashatóan számban s betűkben kiírva és esetleg vámmmentve a magy. kir. államvasutak Budapest balparti üzletvezetőség vonalának valamely az ajánlatban határozottan megnevezendő állomására teendő, kikötöttik azonban, hogy az átvétel kizárólag a Budapest-nyugoti szerződésben történjék és az anyagszerek szállító által a megrendelés alkalmával említett szerződés címe alatt adassanak fel.

Ezen feltételektől eltérő ajánlatok, továbbá olyanok, melyek nem a kitűzött határidőben érkeznek vagy táviratilag tételnek, ugyszintén oly ajánlatok, melyek lényeges részükben javításokat vagy vakarásokat mutatnak fel, végre melyekre nézve az előirt bánatpénz le nem tételét, figyelembe vételre egyáltalában nem számíthatnak.

Az üzletvezetőség fentartja magának a jogot, hogy az ajánlok közt, tekintet nélkül az árra, szabadon választhasson, továbbá, hogy az azok által ajánlott mennyiségből tetszés szerinti részmenyiség szállítását is átengedhesse olyformán, hogy az azok az ily részbeni szállítást is elfogadni köteleztetik, ha csak ajánlatukban világosan ennek ellenkezőjét ki nem kötötték és végre, hogy a cél elérésére bármily más intézkedéseket is tessen.

Budapest, 1892 május hóban.

A magy. kir. államvasutak
Budapest-dunabalti üzletvezetősége.

Azurin a peronospora ellen.

A nagyméltóságú földmivelési m. kir. ministerium magas megbízása folytán a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“ a peronospora-vész elleni védekezés céljaira az eddigi drága rézgálicz helyett a legalább háromszor olcsóbb

Azurint

hozza forgalomba.

Az „Azurin“ kilogrammja 1 frt 60 kr., ami elég 5 hl. vízre, vagyis egy kat. hold megpermetezésére. A vízben rögtön és csapadék képzése nélkül oldódik s a perme-tező eldugulását is elkerüljük. Megrendeléseket elfogad

a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“
Budapest (Köztelek).

Paraffa ojtáshoz alkalmas

kitűnő minőségű, nem porhanyó 4 cm.
hosszu, 2 cm. vastag

Paraffa-dugókat

szállít, bármily mennyiségben 1000 drbot
3:10 frittal számítva ab Budapest.

A „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete“

Budapest (Köztelek).

Csak mezőgazdák
nyei, továbbá áll
nyei vételnek fe

Betöltendő állás

Egy békésmegyei gazdatiszti állásnak betöltendő; bizonyítvánnyal felszerelt Basch Béni urhoz ványára (Jász-Nagyszolnokmegye) címre.

Egy gazda, illetőleg gazdasági felügyelő, földmivelési iskolában tanított, szerény feltételek mellett alkalmazást nyújt meg tudható a kiadóban.

Allást keres

Gazdasági gyakorlati ellátásért ajánlat egy évi gyakorlati egyén. Ajánlatok a hivatalhoz kérem.

Kezelőtiszti, ismételt keres egy 2. róm. kath., gazdasági demiat végzett egy magyar, német és nyelvet bírja. A kiántve a gyakorlati 4 évig mint önálló tiszt működött és a lenleg is ispani a van, czukorgyárral és nézzettel egybekötött dalomban. Szives ajánlat V. R. alatt a kiadó talba intézendők.

Egy 32 éves, nőtlen gazdasági intézetet egyén, ki több éven gyobb uradalomban kezelőtiszt, a birtok levő jeles bizonyítvány tanúsága szerint működött, min kezelőtiszt állást lehetőleg jövő hó e Czim a kiadóhiva

Mint magángyak a nyári hónapokra egyobb intenzív kez dalomban teljes ellát lett alkalmazást ker már két évi gyakorlati akadémiát végző dász. K.

Tíz évi gyakorlattal 32 éves, egészséges biró, róm. kath., cs gazdatiszt, ki mag tenyészéssel, tehén és sajt készíttéssel, nagy vizimalommal 1000 holdas birtok óta önállóan kezel, vel a birtok családi nyok miatt eladóvá t helyet óhajt változ megfelelő gazdatiszti áll keres. Érti a magyar met és szláv nye Bizonyítványai a leg Közlebbi cím a hivatalban.

Csak mezőgazdák és a szakirodalom terményei, továbbá állást keresők és adók hirdményei vételnek fel e kedvezményes rovatban.

KIS HIRDETÉSEK.

Hirdetési ár 15 szóig 30 kr., ezen felül minden szó 2 kr., feltűnő betűkkel 4 kr. Czim közlésénél minden beiktatásnál 30 kr. bélyegilleték.

Betöltendő állások.

Egy békésmegyei gazdaságban egy **kulcsár** vagy **gazdatiszti állás** azonnal betöltendő; bizonyítványokkal felszerelt ajánlatok Basch Béni urhoz Dévanyára (Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegye) czimzendők. 776

Egy **gazda**, illetőleg gazdasági felügyelő, a ki földmívelési iskolát végzett, szerény feltételek mellett alkalmazást nyer. Czim megtudható a kiadóhivatalban. 773

Allást keresők.

Gazdasági gyakornoknak ellátásért ajánljuk egy évi gyakorlattal bíró egyén. Ajánlatok a kiadóhivatalhoz kértnek. 782

Kezelőtiszti, ispáni állást keres egy 28 éves, róm. kath., gazdasági akadémiát végzett egyén, ki a magyar, német és a tót nyelvet bírja. A ki, eltekintve a gyakornok-éveit, 4 évig mint önálló segéd-tiszt működött és a ki jelenleg is ispáni állásban van, czukorgyárral és tehennézzel egybekötött uraladalomban. Szíves ajánlatok V. R. alatt a kiadóhivatalba intézendők. 774

Egy 32 éves, nőtlen, gazdasági intézetet végzett egyén, ki több éven át nagyobb uradalomban mint kezelőtiszt, a birtokában levő jeles bizonyítványok tanúsága szerint önállóan működött, mint **kezelőtiszt** állást keres. lehetőleg jövő hó elsejére. Czim a kiadóhivatalban. 766

Mint magángyakornok a nyári hónapokra egy nagyobb intenzíven kezelt uradalomban teljes ellátás mellett alkalmazást keres, egy már két évi gyakorlattal bíró akadémiát végzett gazdasz. K. 761a)

Tíz évi gyakorlattal bíró, 32 éves, egészséges munkabíró, róm. kath., családost, gazdatiszt, ki marhatenyésztéssel, tehénézzel és sajt készíttéssel, valamint nagy vízimalommal bíró 1000 holdas birtokot évek óta önállóan kezel. — mivel a birtok családi viszonyok miatt eladóvá tétetett, helyet óhajt változtatni s megfelelő **gazdatiszti állást** keres. Érti a magyar, német és szláv nyelveket. Bizonyítványai a legjobbak. Közlelbi czim a kiadóhivatalban. 756

Egy művelt, házas leány **házevetőnői állást** keres oly családnál vagy özvegy urnál, hol gyermekek vannak. Jól főz, igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 775

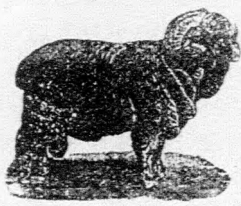
Gazdatiszti, ispáni vagy ellenőri állást keres azonnali belépésre, egy 10 évi gyakorlattal bíró, 33 éves, nős, családost, evang. vallású egyén, ki a gazdaság minden ágazatában, egyszerű és kettős könyvvitelben jártas, ki a magyar és német nyelvet tökéletesen, részben a tót nyelvet is bírja. Czim T. J. jegy alatt a kiadóhivatalban. 758

Földbirtok.

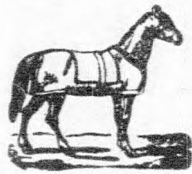
300-500 holdas **birtok** keresetk megvételre, Budapesthez 20-40 kilométernyire, vasut közelében. Ajánlatok a kiadóhivatalba czimzendők. 703

500-800 holdas **bérletet** keres egy intelligens gazda, bárhol az országban, de csak forgalmi vonalakhoz közel. A birtoktest pontos leírását és a bér összegét tartalmazó ajánlatok A. jegy alatt a kiadóhivatalba küldendők. 761b)

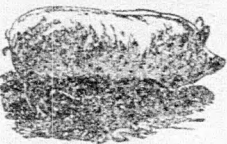
Allatok.

600 drb fésűs, gyapjas, kitűnő tenyész anyabirka és 60 drb 3-4 éves KOS tenyészirány változtatása miatt eladó. Ugyanott **1 db (tiszavérű)**, gróf Hunyadytól Úrményben vásárolt **tenyészbika**, ugyanazon okból eladó. Czim a kiadóhivatalban. 759

Eladó lovak, következő nyers 4 évesek, u. m. 1. sötét barna pej, jegytelen 167 cm. magas, herélt. 2. világos pej, csillaggal 161 cm. magas, herélt. 3. sötét pej, jegytelen 163 cm. magas, kancza. Mind a három 422. számú **Ostregertől** származik. Áruk 800-600-700 forint. Felvilágosítást ad a kiadóhivatal. 265

10 darab 15 hónapos **tenyészkan eladó**. Bővebb felvilágosítást ad Blaszkovich Aladár Nagy-Királyhegyes, u. p. Csanád-Palota. 764b)

Vegyeesek.

Egy legjobb szerkezetű, még alig használt, tehát teljesen jó karban levő **olajprés**, zuzó- és pörkölő-géppel együtt, jutányos áron eladó. Levél útján értekezni lehet **Péter István** ispánnal, **Karácsondon** (Hevesm.), méltóságos özv. Gönczy Pálné asszony birtokán. 765

Egy Waller-féle 10 lóerejű **gőzcseplő-szerelvény eladó**. Bővebb felvilágosítással szolgál Blaszkovich Aladár Nagy-Királyhegyes, u. p. Csanád-Palota. 764a)

Eladó olcsón 3-4 lóerejű járgányos cséplőgarnitúra. Tudakozódhatni D. F. F. jegy alatt a kiadóhivatalban. 752

45,000 drb **akác szőlőkaró** 1 öl magasságu és 4-6% vastagságu Vadkert vasutállomáshoz szállítva 30 ft-jával ezre eladó. — Czim a kiadóhivatalban. 711

Használt kocsik

- 1 kétülésű batár, egyes és kettősre.
- 1 kétülésű batár, olajos tengelylyel.
- 1 négyülésű batár.
- 1 zsalus kocsis, olajos tengelylyel.
- 1 félfedelű, négyülésű, elegans hintó, olajos tengelylyel.
- 1 félfedelű hintó, félolajos tengelylyel.
- 1 félfedelű könnyű hintó.
- 1 kivágott hajtókocsi.
- 1 könnyű pasquetta.
- 1 négyülésű kétkerekű kocsis.

Klapka János

kocsigyártó
BUDAPEST

VIII., külső stáció-utca 10.

Kényelmes közlekedés a villamos vasutal.

A m. kir. államvasutak. Budapest dunabalti üzletvezetősége. 19406 u. v. sz.

Pályázati hirdmény.

N.-Szombat állomás felvételi épületének kibővítése következtében a jelenlegi vendéglő helyiségek átalakítása, egy új toldalék épület létesítése és egy fedett veranda felállításának szükségessége. Ezen létesítmények biztosítására ezennel nyilvános versenytárgyalást hirdetünk. A teljesítendő munkák menyszerződés szerinti költségvetés adatait, valamint a munkák végrehajtását szabályozó részletes feltételek az alulírott üzletvezetőség pályafentartási és építési osztályának helyiségében (Teréz-körút 62. szám, I. emelet) és a nagy-szombati osztály-mérnökség hivatalos helyiségében (N.-Szombat, pályaudvar) a rendes hivatalos órák alatt megismerhetők. Jogérvényes és kellőleg belvegyezett ajánlatok folyó é. május hó 31-ének déli 12 óráig általános osztályunk vezetőjénél (Teréz-körút 62. I. emelet. 6. ajtószám) nyújtandók be ezen czim alatt: **Ajánlat Nagy-Szombat állomás felvételi épület kibővítése körül létesítendő munkák elvállalására.**

Bánatpénz fejében legkésőbbben f. é. május hó 30-án d. e. 12 óráig 570 ft. (ötszázhetven) készpénz vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban budapesti dunabalp. üzletvezetőség gyűjtőpénztárána VI. ker., Teréz-körút 62. sz. a. letéztendő. Az értékpapirok a budapesti tőzsdén legutóbb jegyzett árfolyam szerinti (de névértékét meg nem haladó) értékben fogadhatnak el. Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fenntartjuk. Budapest, 1892. máj. hó. Az üzletvezetőség. (Utánnyomás nem díjaztatik.)

Magy. kir. államvasutak. Üzletvezetősége Zágrábott. 8940 II. szám.

Hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak zágrábi üzletvezetősége a vrboveczi vízállomás vizbőségének szaporítása céljából egy második vízállomási kutat létesítendő, ezen munkálat végrehajtása végett felhívja az ezen munkára vállalkozni óhajtókat, hogy ajánlataikat zárt levélben foglalva ezen felirással: **Ajánlat vrboveczi 2-ik vízállomási kut munkálataira 8940 számhoz** folyó évi május hó 26-án déli 12 óráig I. osztályunkhoz benyújtsák. Bánatpénz fejében 200 ft. lesz az ajánlattevő által gyűjtőpénztárunkba befizetendő és a letétjegy az ajánlat-hoz csatolandó. A vízállomási kut 3.0 m. belső átmérővel bírand. A kut súlyoztatásához szabvány-szerű csavarokkal ellátott és kifalazott, megfelelő vastagságu tölggyfa keretek alkalmazandók. Az ajánlatban a kut mélységét te-

kintve a szabványvonalig, mely 7.0 m-ig terjed, a munka ára általánosszabványon teendő. Ezen szabványvonalról 5.0 m. mélységig és továbbá ezen 5.0 m. mélységen alól ismét 5.0 m-ig és végre a szabványvonalról 10.0 méterrel alóli 5.0 mélység egységárral teendő ki.

Ugyazint egységárral teendő ki a régi és új kut összekötésére szolgáló földalatti tárna folyómétereinként; ezen tárna 0.2/0.2 vastag tölggyfa keretekkel látandó el, a 1.7/0.8 m. belső keresztmetszettel építendő. A burkolathoz 0.05 m vastag tölggyfa pallók használandók. Ezen tárna munkálatainak egységárába a kiemelt földnek a kitűzött helyre való szállítása is belefoglalandó. Fenntartja magának az üzletvezetőség azon jogot, hogy az ajánlattevők közül, eltekintve a legolcsóbb ajánlattól, szabadon választhat. A vízállomásra vonatkozó terv, valamint költségvetési iratok II. lik osztályunknál a hivatalos órák alatt megtekinthetők, illetve kaphatók. Zágráb, 1892. május 8-án. Az üzletvezetőség.

Homokszőlők telepítése.

Irtá
Rácz Sándor.
Ára 1 forint 50 kr.

Gazdák számára

porosz kőszent szállítók cséplési célra bármely vasuti állomáshoz franko szállítva legolcsóbb nyári árban.

Új építkezésekhez!

Szártás-csőjából **gázkoksz kockakő nagyságban** vasuti kocsirakományban vagy fuvaron lefordással legolcsóbb árban. Porosz szénaprólék gyáraknak mindig raktáron van. **Deutsch Lajos**, kőszénagyáros Budapest, **Arany János-utca 34.**

Fischer J.

zsák gyári raktárában
BUDAPEST

Nagy-korona-utca 18. sz.

vizmentes ponyvák kölcsön kaphatók. Ugyanott új és egyszer használatban volt vizmentes ponyvák jutányosan kaphatók. **Repezeponyvak** darabonként a 3 ft 20 kr.

Baranyai zöld szőlő-oltás.

Irtá **Dezső Miklós.**
Ára 30 kr.
Kapható a kiadóhivatalban.

Vermorel-féle „Eclair”-permetező.

I. rézgálicz, jeggeszes szoda, azurin.

GÉPOLAJ,

vízhatlan kazaltakarók és szekérponyvák, gabona- és gyapju-zsákok, kocsikenőcs, saponaria, Carbololeum stb.

és egyéb gazdasági cikkek jegutányosabban kaphatók.

Szávoszt Alphons

magkereskedése és gazdasági cikkek üzletében

Budapest, V., Arany János-utca 11. sz.

Ugyanott: mindennemű gazdasági, konyha-kerti és virágnyagvak,

Részletes árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Nagyban ismétlődő különös kedvezmény.

Palaczkok visszaküldésénél: egy palaczk 8 kr., egy láda 1 frittal visszavetetik.

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Hirdetések

felvételnek

a kiadóhivatalban.

Kinek kell viz?

Olesó önműködő vízvezetési telepeket létesít ipar és mezőgazdasági célokra messze és mélyen fekvő völgyekből

KUNZ ANTAL gyáros

Mährisch-Weiskirchen.

Pontos ajánlatok esetén díj- és bérmentes költség-előirányzattal szolgál.

A kőolajfinomítógyár-részvénytársaság

Budapest, V., Zrínyi-utca 4.

ajánlja elismert jó minőségű phosphorsavas

műtrágya gyártmányait

ugymint

phosphorit-superphosphat és csontliszt-superphosphat

jutányos feltételek mellett Ismertető iratok kívánatra ingyen és bérmentve megküldetnek.

Olajfestékek.

Kátrány asfalt, vasmentő-vízű vegy. homlokzat-festékek.

Legfinomabb copál- és kocsifény-máz, bőrlakk, vasfénymáz, firnis-olajok, siccatif.

Mindennemű festékeket, legfinomabb ténkákat stb. legjobban és legolcsóbban szállít

Kailan A.

vegy. termékek és festékgyára.

Nussdorf - Wien.

Modern sárkányviadal.

Hová siet a nép, hová ez áradat? S nézd! A tömeg, mint árvíz dagad. Mi vonzza, mi húzza maga köré e hadat? Edison új izzófénye az, mi mindenkit magához ragad!

100 darabnak az ára 8 frt 50 kr. utánvétellel küldve.

Czélyszerű, hasznos és a mellényzsebben hordható. A mindennapi használatra alkalmas.

SPIELMANN HENRIK

Wien-Fünfhaus

Schönbrunnerstrasse 44.

Oetl Antal-féle

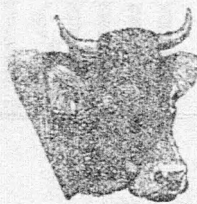
vasöntöde és gépgyár

(HAVEL és DÜMMERLING)

BUDAPEST, VII., Bethlen-tér 4. szám.

Ajánlja gyártmányait, nevezetesen:

Építkezési és gépöntvényeket saját mintái vagy rajzok szerint, műszaki berendezések, tengelyek, csövek és egyéb vasszerkezeteket. Mintarajzok és költségvetések ingyen és bérmentve szolgáltatnak.

Tenyészkos:

Angliából importált Hampshire, Oxfordshire, Shropshire és South-Downs; Steiger-féle szövetgyapjas; Rambouillet és Merino precóces fajok.

Tenyészmарha:

Simmenthali, valamint borzderes hegyi bikák és tehének

e hó 23-ikától kezdve nálam megtekinthetők.

PICK OSWALD

BUDAPEST, VII. Huszár-utca 10. szám.

Gazdaságoknak

ajánlunk a közelgő cséplési évadhoz locomobilfűtésre kitűnően alkalmas

királdi akna és darabos szemet

a legjutányosabb árban minden állomásra szállítva.

Megrendelések intézendők a

Magyar általános kőszénbánya részvény-társulathoz

Budapest, V., váci-körút 46.

Birtok-eladás.

Szabolcsmegye termékeny részén, közel a szerencsi cukorgyárhoz

1400 hold (á 1200 □-öl) szántóföld

400 » » rét

156 » » nádas

egy tagban álló birtok jutányos árban eladó. Komoly vevőknek (közvetítők kizárva) részletes értesítést szivességből ad

REICH és LÁZÁR

gabona- és termény bizományi üzlete

BUDAPEST, V., mérleg-utca 12. sz.

I-ső rendű kékkő szőlővesszők permetezéséhez saponaria, kitűnő minőségű gépolajok, kocsikenő, carbololeum, creolin, gabonaszákok, vízmentes- és repezeponyvák, festék-árúk, cement, a legjobb minőségben és legjutányosabb áron

Hesz Izidor és Társa

cézgnél, nagykereskedők

V., Arany János-utca 18. szám.

A legkitűnőbb magvak

MAUTHNER ÖDÖN

magkereskedésében

BUDAPESTEN

Főüzlet:

Andrássy-út 23.

Fióküllet:

Koronaherceg-utca 18. sz.

szerezhetők be.

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Hungaria könyvnyomda nyomása, Budapest váci-körút 34.

K

Az országos

Egész évre

Közleménye

az országos

1892. évi júni

órakor Budape

rendes

Tárgy

1. Elnöki

2. A közg

telesítésére két

3. Az év

vétele.

4. Az iga

tése az egyesül

5. A pénzi

pénztár és vag

táról.

6. Az 189

irányzat megáll

7. Az egye

változások bejel

kalmazott tisztv

erősítése.

8. Az ala

tása.

9. Az esetle

szabályok alapja

kiegészítése.

10. Az istv

szóló jelentés tu

hagyása.

11. Esetleg

az alapszabályo

lést megelőzőleg

Budapest.

F

az orsz. magy

Van szeren

t. alapító és ev

évi alapítványi

évdíjakat meg r

ebbéli kötelezet

pénztáránál mi

kedjenek.

As o

Van szeren

hogy a f. évi m

gyűlés határozat

által már elfoga

Mindenne

műtrágya